

Arbetsmarknadsutskottets betänkande 2019/20:AU4

Arbetsmarknadspolitik och arbetslöshetsförsäkringen

Sammanfattning

Utskottet föreslår ett tillkännagivande till regeringen med anledning av motionsyrkanden om Samhalls uppdrag. Enligt utskottet ska regeringen göra en översyn av Samhalls uppdrag så att Samhall återgår till sitt grunduppdrag när det gäller personer med fysiska och intellektuella funktionsnedsättningar.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår övriga motionsyrkanden som bl.a. handlar om omställning och kompetensutveckling, Arbetsförmedlingen, arbetsmarknadspolitiska program och insatser samt arbetslöshetsförsäkringen. Utskottet hänvisar bl.a. till pågående arbete.

I betänkandet finns 16 reservationer (M, SD, V, KD, L) och 16 särskilda yttranden (M, SD, C, V, KD, L).

Behandlade förslag

Ett sextiotial yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2019/20.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	4
Redogörelse för ärendet	7
Utskottets överväganden.....	8
Fler vägar till jobb	8
Omställning och kompetensutveckling.....	12
Arbetsförmedlingen.....	15
Arbetsmarknadspolitiska program och insatser m.m.....	19
Särskilt om insatser för personer med funktionsnedsättning och översyn av Samhalls uppdrag	23
Särskilt om insatser för utsatta EU-medborgare	27
Arbetslöshetsförsäkringen	29
Reservationer	32
1. Fler vägar till jobb, punkt 1 (M).....	32
2. Fler vägar till jobb, punkt 1 (L)	33
3. Omställning och kompetensutveckling, punkt 2 (M).....	34
4. Omställning och kompetensutveckling, punkt 2 (SD).....	35
5. Omställning och kompetensutveckling, punkt 2 (KD)	36
6. Omställning och kompetensutveckling, punkt 2 (L).....	36
7. Arbetsförmedlingen, punkt 3 (M).....	37
8. Arbetsförmedlingen, punkt 3 (KD).....	39
9. Arbetsmarknadspolitiska program och insatser m.m., punkt 4 (M).....	40
10. Arbetsmarknadspolitiska program och insatser m.m., punkt 4 (V)	41
11. Arbetsmarknadspolitiska program och insatser m.m., punkt 4 (KD).....	43
12. Särskilt om insatser för personer med funktionsnedsättning, punkt 5 (M).....	44
13. Särskilt om insatser för personer med funktionsnedsättning, punkt 5 (SD)	45
14. Särskilt om insatser för utsatta EU-medborgare, punkt 7 (V).....	46
15. Arbetslöshetsförsäkringen, punkt 8 (M)	48
16. Arbetslöshetsförsäkringen, punkt 8 (SD).....	49
Särskilda yttranden	51
1. Fler vägar till jobb, punkt 1 (SD).....	51
2. Fler vägar till jobb, punkt 1 (C)	51
3. Fler vägar till jobb, punkt 1 (V).....	51
4. Fler vägar till jobb, punkt 1 (KD).....	52
5. Omställning och kompetensutveckling, punkt 2 (C)	52
6. Omställning och kompetensutveckling, punkt 2 (V)	52
7. Arbetsförmedlingen, punkt 3 (M, KD)	53
8. Arbetsförmedlingen, punkt 3 (SD)	53
9. Arbetsförmedlingen, punkt 3 (V)	53
10. Arbetsmarknadspolitiska program och insatser m.m., punkt 4 (SD).....	54
11. Arbetsmarknadspolitiska program och insatser m.m., punkt 4 (C)	54
12. Särskilt om insatser för personer med funktionsnedsättning, punkt 5 (KD)	55
13. Särskilt om insatser för personer med funktionsnedsättning, punkt 5 (L).....	55

14. Arbetslöshetsförsäkringen, punkt 8 (V).....	56
15. Arbetslöshetsförsäkringen, punkt 8 (KD).....	56
16. Arbetslöshetsförsäkringen, punkt 8 (L).....	57
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	58
Motioner från allmänna motionstiden 2019/20	58

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Fler vägar till jobb

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:245 av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C) yrkande 2,
2019/20:2799 av Gulan Avci m.fl. (L),
2019/20:3108 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 6,
2019/20:3114 av Lars Beckman (M),
2019/20:3190 av Mats Green m.fl. (M) yrkande 23,
2019/20:3251 av Emil Källström m.fl. (C) yrkande 16 och
2019/20:3360 av Gulan Avci m.fl. (L) yrkande 5.

Reservation 1 (M)

Reservation 2 (L)

2. Omställning och kompetensutveckling

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:386 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 7,
2019/20:2677 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 7,
2019/20:2718 av Jessika Roswall m.fl. (M) yrkande 1,
2019/20:2739 av Gulan Avci m.fl. (L),
2019/20:3108 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 1,
2019/20:3190 av Mats Green m.fl. (M) yrkande 20,
2019/20:3250 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkande 5 och
2019/20:3334 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 7.

Reservation 3 (M)

Reservation 4 (SD)

Reservation 5 (KD)

Reservation 6 (L)

3. Arbetsförmedlingen

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:12 av Magnus Jacobsson (KD),
2019/20:327 av Per-Arne Håkansson (S),
2019/20:1046 av Rikard Larsson (S),
2019/20:1415 av Olle Thorell m.fl. (S),
2019/20:2152 av Camilla Waltersson Grönvall och Sten Bergheden
(båda M),
2019/20:2333 av Azadeh Rojhan Gustafsson m.fl. (S),
2019/20:3127 av Sultan Kayhan (S),
2019/20:3190 av Mats Green m.fl. (M) yrkandena 6 och 7 samt
2019/20:3202 av Désirée Pethrus m.fl. (KD) yrkande 7.

Reservation 7 (M)

Reservation 8 (KD)

4. Arbetsmarknadspolitiska program och insatser m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:167 av Martina Johansson (C),

2019/20:407 av Solveig Zander och Anders Åkesson (båda C) yrkande 3,

2019/20:539 av Ali Esbati m.fl. (V) yrkandena 9, 11 och 12,

2019/20:1113 av Leila Ali-Elmi (MP) yrkandena 1 och 2,

2019/20:1855 av Joakim Sandell m.fl. (S) yrkande 7,

2019/20:2171 av Lotta Finstorp m.fl. (M, KD),

2019/20:2781 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 3,

2019/20:3104 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 7,

2019/20:3190 av Mats Green m.fl. (M) yrkande 9,

2019/20:3202 av Désirée Pethrus m.fl. (KD) yrkandena 16 och 30 samt

2019/20:3259 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 4.

Reservation 9 (M)

Reservation 10 (V)

Reservation 11 (KD)

5. Särskilt om insatser för personer med funktionsnedsättning

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:819 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkandena 22, 24 och 25,

2019/20:1714 av Helena Bouveng (M),

2019/20:2742 av Bengt Eliasson m.fl. (L) yrkandena 16 och 17,

2019/20:2777 av Carina Ståhl Herrstedt (SD) och

2019/20:3190 av Mats Green m.fl. (M) yrkande 11 i denna del.

Reservation 12 (M)

Reservation 13 (SD)

6. Översyn av Samhalls uppdrag

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om att regeringen ska göra en översyn av Samhalls uppdrag så att Samhall återgår till sitt grunduppdrag när det gäller personer med fysiska och intellektuella funktionsnedsättningar och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:2742 av Bengt Eliasson m.fl. (L) yrkande 18 och

bifaller delvis motionerna

2019/20:819 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 23 och

2019/20:3190 av Mats Green m.fl. (M) yrkande 11 i denna del.

7. Särskilt om insatser för utsatta EU-medborgare

Riksdagen avslår motion

2019/20:2578 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 15–18 och 24.

Reservation 14 (V)

8. Arbetslöshetsförsäkringen

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:197 av Rickard Nordin (C) yrkande 2,

2019/20:407 av Solveig Zander och Anders Åkesson (båda C) yrkande 2,

2019/20:811 av Magnus Persson m.fl. (SD) yrkande 8,

2019/20:1402 av Carina Ödebrink och Peter Persson (båda S),

2019/20:2138 av Teres Lindberg (S),

2019/20:2172 av Lotta Finstorp (M),

2019/20:2272 av Sara Heikkinen Breitholtz m.fl. (S),

2019/20:2451 av Rasmus Ling (MP),

2019/20:2960 av Edward Riedl (M) och

2019/20:3190 av Mats Green m.fl. (M) yrkande 2.

Reservation 15 (M)

Reservation 16 (SD)

Stockholm den 12 december 2019

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Anna Johansson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Anna Johansson (S), Gulan Avci (L), Mats Green (M), Patrik Björck (S), Saila Quicklund (M), Magnus Persson (SD), Martin Ådahl (C), Ali Esbati (V), Josefin Malmqvist (M), Ebba Hermansson (SD), Johan Andersson (S), Sofia Damm (KD), Serkan Köse (S), Alexander Christiansson (SD), Leila Ali-Elmi (MP), Maria Arnholm (L) och Marianne Pettersson (S).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet 65 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2019/20 inom områdena arbetsmarknadspolitik och arbetslöshetsförsäkringen. Förslagen i motionerna finns i bilagan.

Information med bäring på detta ärende har under hösten 2019 lämnats till utskottet av

- regeringen genom statsrådet Eva Nordmark
- Arbetsförmedlingen genom generaldirektör Mikael Sjöberg
- Konjunkturinstitutet genom prognoschef Ylva Hedén Westerdahl
- Statistiska centralbyrån genom biträdande avdelningschef Magnus Sjöström
- Utredningen om ett mer konkurrenskraftigt system för stöd vid korttidsarbete (Fi 2018:01) genom den särskilda utredaren Anders Ferbe.

Utskottets överväganden

Fler vägar till jobb

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. reformer för företagande och om att tillsätta en långtidsutredning om vilka förändringar som kan krävas på svensk arbetsmarknad fram till 2030. Utskottet hänvisar bl.a. till pågående utredningsarbete och arbetet med att införa etableringsjobb.

Jämför reservation 1 (M) och 2 (L) samt särskilt yttrande 1 (SD), 2 (C), 3 (V) och 4 (KD).

Motionerna

Moderaterna anför i kommittémotion 2019/20:3190 av Mats Green m.fl. att reformer behövs för att fler ska våga prova på att starta företag eller bli egenanställda (yrkande 23). Partiet anser att sänkta trösklar för att starta och driva företag är en viktig del i att skapa fler och bredare vägar till jobb och förbättra möjligheten till omställning. Förändringar behövs inom en rad områden för att fler företag ska kunna starta och växa i Sverige.

Centerpartiet anför i partimotion 2019/20:3108 av Annie Lööf m.fl. att det bör ses över hur fler ska ges möjlighet att komma in på arbetsmarknaden till en lite lägre lön (yrkande 6). Det måste enligt partiet gå att börja till en något lägre lön under de första åren i stället för att fastna i bidrag. Om inte etableringsjobben som förhandlats fram av arbetsmarknadens parter ger tillräcklig effekt anser partiet att det bör lagstiftas om en ny form av lärlingsjobb med en lägre ingångslön. I kommittémotion 2019/20:3251 av Emil Källström m.fl. lyfter Centerpartiet fram vikten av att verka för att öka möjligheten till lärlingsjobb som även småföretag kan erbjuda (yrkande 16).

Liberalerna förespråkar i kommittémotion 2019/20:2799 av Gulan Avci m.fl. att det ska tillsättas en långtidsutredning med uppdrag att överblicka vilka förändringar som kan krävas på svensk arbetsmarknad fram till 2030. I kommittémotion 2019/20:3360 av Gulan Avci m.fl. lyfter Liberalerna fram behovet av en arbetsmarknad som öppnas för fler (yrkande 5). Partiet vill se en liberaliserad arbetsmarknad inklusive arbetssätt och åtgärder som gör det billigare och enklare att anställa.

Lars Beckman (M) förespråkar i motion 2019/20:3114 att en försöksverksamhet genomförs i Gävleborgs län för en ny arbetsmarknadsreform med s.k. mini-jobs på svensk arbetsmarknad.

Peter Helander och Helena Lindahl (båda C) vill i motion 2019/20:245 se en utredning om insatser för att göra det lättare för företagare att anställa

(yrkande 2). Motionärerna framhåller särskilt besöksnäringen som en sysselsättningsmotor som skapar jobb över hela landet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis framhålla att utvecklingen på den svenska arbetsmarknaden har varit god under en längre tid. Sysselsättningsgraden och arbetskraftsdeltagandet har stigit sedan 2011 och ligger i dag på historiskt sett höga nivåer, både hos kvinnor och män. Regeringen framhåller i budgetpropositionen för 2020 att utvecklingen under det första halvåret 2019 var mer dämpad, med något minskande siffror för sysselsättningsgraden och arbetskraftsdeltagandet. Utskottet vill i sammanhanget framhålla att de reviderade siffror för Arbetsmarknadsundersökningarna (AKU) som Statistiska centralbyrån (SCB) presenterade den 14 november 2019 inte återspeglar den bilden. Enligt säsongrensade och utjämnade data har sysselsättningsgraden snarare legat på en jämn nivå under perioden medan arbetskraftsdeltagandet ökat något.

När det gäller arbetslöshetssiffrorna konstaterar utskottet att arbetslösheten har minskat tydligt de senaste åren, men att nedgången stannade av under början av 2018. Den bilden stämmer också överens med SCB:s reviderade data. Enligt de nya siffrorna har arbetslösheten visat en svag men konstant ökning sedan juli 2018.

För en fortsatt positiv utveckling på den svenska arbetsmarknaden är det centralt att arbetsmarknadspolitiken tar sin utgångspunkt i väl genomtänkta politiska reformer. Det är viktigt att vara medveten om att de förutsättningar som gällt de senaste åren inte kommer att vara konstanta utan snabbt kan förändras. Trots den positiva utvecklingen finns betydande utmaningar på arbetsmarknaden. Arbetslösheten är fortfarande hög inom vissa grupper där många saknar den kompetens och arbetslivserfarenhet som arbetsgivarna efterfrågar. Skillnaden i sysselsättningsgrad mellan inrikes och utrikes födda är också alltför stor, särskilt gäller det kvinnor.

Samtidigt som många arbetssökande med svag ställning på arbetsmarknaden har svårt att hitta ett arbete har efterfrågan på arbetskraft varit stark. Andelen företag som upplevde brist på arbetskraft ökade kraftigt till slutet av 2017 men har därefter dämpats något. Enligt såväl Konjunkturinstitutets konjunkturbarometer som Arbetsförmedlingens arbetsgivarundersökning kvarstår dock bristtalen på höga nivåer. Inom den offentliga sektorn är bristen på arbetskraft mycket hög, även om den även här har dämpats något under 2018. För att möta arbetsgivarnas behov av utbildad arbetskraft, och underlätta anställning av dem som står långt ifrån arbetsmarknaden, behöver såväl utbildnings- som arbetsmarknadspolitiken utvecklas. Drivkrafterna att arbeta måste enligt utskottet vara starka och matchningen mellan arbetsgivare och arbetssökande fungera väl.

Utskottet kan konstatera att förhållandena på arbetsmarknaden liksom i övriga samhället påverkas av bl.a. globalisering, digitalisering och teknisk

utveckling. Utskottet delar givetvis Liberalernas utgångspunkt att det är angeläget att hantera och möta den omställning som detta innebär, men ser i nuläget inte behov av att tillsätta en långtidsutredning i linje med vad Liberalerna förespråkar. För närvarande pågår flera omfattande statliga utredningar inom det arbetsmarknadspolitiska området, t.ex. Utredningen om en ny arbetslöshetsförsäkring för fler, grundad på inkomster (A 2018:01) och Utredningen om en moderniserad arbetsrätt (A 2019:01). Detta utredningsarbete bör enligt utskottet avvaktas.

När det gäller åtgärder för att fler ska ges möjlighet att komma in på arbetsmarknaden, som tas upp av bl.a. Centerpartiet och Liberalerna, uppmärksammar utskottet att regeringen nu förbereder för att införa etableringsjobb. Syftet med etableringsjobben är att öka möjligheterna för nyanlända och långtidsarbetslösa kvinnor och män att etablera sig på arbetsmarknaden samt att underlätta arbetsgivarnas framtida behov av kompetensförsörjning. Etableringsjobb innebär en helt ny modell för staten att stimulera anställningar. Under anställningen ska individen enligt modellen få en kombination av lön från arbetsgivaren och ersättning från staten. Etableringsjobben bygger på ett förslag från parterna, men avsikten är att de ska utvidgas också till företag utan kollektivavtal och till bemanningsföretag på ett sätt som gör att fördelarna med etableringsjobben inte går förlorade. Utskottet noterar att ett intensivt arbete med att införa etableringsjobb pågår inom Regeringskansliet.

Därutöver aviserar regeringen i budgetpropositionen för 2020 att den har för avsikt att införa ett s.k. ingångsavgift som innebär att arbetsgivare som anställer en person som är ny på arbetsmarknaden eller som varit borta från arbetsmarknaden länge får kraftigt nedsatta arbetsgivaravgifter under två år (se Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 12.8). Syftet med ingångsavgiften är att underlätta etableringen på arbetsmarknaden och minska arbetslösheten bland såväl unga som nyanlända. Det kommande förslaget bör enligt regeringen träda i kraft den 1 juli 2020, och Skatteverket föreslås bli ansvarig myndighet för ingångsavgiften.

Utskottet välkomnar dessa exempel på åtgärder för att fler ska komma i arbete. I likhet med regeringen förväntar sig utskottet att såväl etableringsjobben som ingångsavgiften i förlängningen kan leda till reguljära anställningar. Utskottet kommer att noga följa utvecklingen på området, och vill betona vikten av att följa upp att åtgärderna får avsedd effekt.

Moderaterna lyfter i sin motion fram behovet av sänkta trösklar för att starta och driva företag och framhåller s.k. egenanställning som en bro in i företagande. Utskottet vill framhålla att framgångsrika och växande företag som anställer är viktiga för att skapa fler jobb i Sverige och säkra välfärden. Utskottet anser därför att fortsatta insatser som förbättrar företags och företagares villkor, som ökar Sveriges attraktionskraft för investeringar och som stärker incitamenten att starta företag, är rätt väg framåt.

Utskottet noterar att regeringens förslag i budgetpropositionen för 2020 om s.k. utvecklingstid även är avsett att kunna användas för start av

näringsverksamhet. Syftet med utvecklingstiden är att stärka anställdas position på arbetsmarknaden och främja rörlighet i en tid när kraven på omställning ökar. Utskottet återkommer närmare till förslaget om utvecklingstid i avsnittet Omställning och kompetensutveckling.

Utskottet kan konstatera att frågor om företags och företagares villkor, arbetsmarknadens strukturomvandling och framväxten av nya arbetsformer varit föremål för regeringens intresse under lång tid. Regeringen har bl.a. tillsatt en rad statliga utredningar på området, och utskottet finner skäl att särskilt nämna det arbete som Utredningen om ett tryggare företagande i ett förändrat arbetsliv – för tillväxt och innovation avslutade i september 2019 (SOU 2019:41). Utredningens uppdrag var att kartlägga hur företagandet utvecklats och vilka drivkrafter som legat bakom utvecklingen. I uppdraget ingick att analysera frågor som rör företagarnas villkor och förutsättningar i de allmänna trygghetssystemen med fokus på sjuk- och föräldraförsäkringen.

På temat konkurrenskraft och jobbskapande noterar utskottet vidare bl.a. det arbete som det nationella innovationsrådet bedriver under ledning av statsministern. Innovationsrådet inrättades av regeringen i februari 2015 och har till uppgift att med innovation bidra med lösningar på de stora samhällsutmaningarna och verka för ett långsiktigt konkurrenskraftigt och hållbart Sverige. Innovation på olika områden kan bidra till att de samhällsutmaningar som Sverige och världen står inför kan hanteras och även omvandlas till möjligheter.

Utskottet noterar också regeringens föreslagna exportsatsning för att skapa fler jobb i hela landet. Insatser till Tillväxtverket och Almi Företagspartner AB och stöd till individer så att de kan gå från arbetslöshet till arbete i eget företag med stöd av Arbetsförmedlingens program är andra exempel på betydelsefulla åtgärder för att främja företagandet i Sverige. Vidare uppmärksammar utskottet den förenklingsresa som näringsministern genomför för fler och växande företag, där Tillväxtverket alldeles nyligen fått ett regeringsuppdrag att lämna förslag till förenklningar för företagare.

När det gäller besöksnäringen som sysselsättningsmotor, som tas upp i en enskild motion, noterar utskottet att regeringen fattat beslut om en nationell strategi för en hållbar turism och besöksnäring. Med strategin vill regeringen skapa långsiktiga förutsättningar för en hållbar växande besöksnäring som har en självklar roll som export-, jobb- och integrationsmotor i Sverige.

Mot bakgrund av det ovan anförda ser utskottet i nuläget inte skäl att vidta några åtgärder med anledning av de förslag som behandlas i detta avsnitt. Utskottet anser att genomförandet av bl.a. reformerna med etableringsjobb och ingångsavgifter bör avvaktas innan det är läge att överväga ytterligare åtgärder. Samtliga motionsyrkanden avstyrks därmed.

Omställning och kompetensutveckling

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. en nationell studie- och jobbrådgivning, vidareutbildning och omställning i arbetslivet. Utskottet hänvisar bl.a. till pågående beredning.

Jämför reservation 3 (M), 4 (SD), 5 (KD) och 6 (L) samt särskilt yttrande 5 (C) och 6 (V).

Motionerna

Moderaterna föreslår i kommittémotion 2019/20:3190 av Mats Green m.fl. att det ska prövas om en nationell studie- och jobbrådgivning ska inrättas (yrkande 20). Partiet menar att utformningen skulle kunna vara en digital plattform där individen kan söka både jobb och utbildning samt få information om i vilken grad olika utbildningar leder till jobb. Avsikten är att underlätta rörligheten och matchningen på arbetsmarknaden. Liknande förslag har Moderaterna i kommittémotion 2019/20:2677 av Lars Hjalmered m.fl. (yrkande 7).

I kommittémotion 2019/20:2718 av Jessika Roswall m.fl. anser Moderaterna att trepartssamtalen mellan staten och arbetsmarknadens parter bör återupptas i syfte att hitta en modell för kompetensutveckling som främjar omställning och ett livslångt lärande i offentlig såväl som privat sektor (yrkande 1).

Sverigedemokraterna framhåller i kommittémotion 2019/20:386 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. att svensk industris viktigaste tillgång är arbetskraften. Partiet vill se åtgärder för att säkra den roll som vidareutbildning i arbetslivet och utlandsrekrytering kommer att spela för kompetensförsörjningen i framtiden (yrkande 7).

Centerpartiet menar i partimotion 2019/20:3108 av Annie Lööf m.fl. att det krävs åtgärder för att underlätta omställning och kompetensutveckling (yrkande 1). Enligt partiet behöver arbetsmarknaden bli mer flexibel och rörlig. Kombinationen flexibilitet-utbildning-omställning behövs för att möta de nya kompetensbehov som hela tiden uppstår på arbetsmarknaden. Centerpartiet lyfter även i kommittémotion 2019/20:3250 av Solveig Zander m.fl. fram behovet av en flexibel arbetsmarknad med bättre system för omställning (yrkande 5).

Kristdemokraterna vill i kommittémotion 2019/20:3334 av Camilla Brodin m.fl. att möjligheten till ett digitalt kunskapslyft ses över (yrkande 7). Partiet menar att den digitala kompetensen behöver öka hos befolkningen för att antalet arbetstillfällen ska kunna öka både i förorter och på landsbygden.

Liberalerna framhåller i kommittémotion 2019/20:2739 av Gulan Avci m.fl. att det behöver skapas fler vägar till kunskap under arbetslivet och att det livslånga lärandet bör uppmuntras. Partiet anser att en utredning bör tillsättas

för att undersöka hur det offentliga kan underlätta för företag att investera i personalens kompetensutveckling.

Utskottets ställningstagande

Den framtida kompetensförsörjningen är ett mycket angeläget område och utskottet välkomnar det stora intresse för frågan som visas av motionärerna i detta avsnitt. Utskottet kan konstatera att den svenska arbetsmarknaden är i förändring genom bl.a. den snabba utvecklingen inom digitalisering och artificiell intelligens och framväxten av den s.k. plattformsekonomin. För att möta framtidens förändrade behov är satsningar på utbildning, att attrahera och behålla kompetens inom landet och möjligheten till vidareutbildning och kompetensutveckling genom hela arbetslivet viktiga delar i politiken för stärkt konkurrenskraft. När arbetsmarknaden förändras behöver vi se till att människor kan ställa om.

Brist på arbetskraft med rätt kompetens är ett av de mest akuta problemen på svensk arbetsmarknad. Ska Sverige kunna utveckla sin konkurrenskraft och öka välfärd och tillväxt krävs insatser inom en rad olika politikområden. En viktig del i arbetet med kompetensförsörjning är att positionera sig inför framtiden och rusta för en kommande lågkonjunktur. Utskottet anser att det är viktigt ur både ett samhällsperspektiv och ett individperspektiv att skapa förutsättningar för kompetensutveckling och omställning i arbetslivet.

Den svenska arbetsmarknadsmodellen har varit och är en förutsättning för att Sverige ska kunna prestera väl när det gäller såväl sysselsättning som tillväxt. En av grundpelarna i modellen är en arbetsmarknad som underlättar omställning med en aktiv arbetsmarknadspolitik och starka parter. Utskottet noterar att regeringen under flera år har vidtagit åtgärder inom ett antal politikområden i syfte att förbättra kompetensförsörjningen. Åtgärder har presenterats inom bl.a. arbetsmarknadspolitik, utbildningspolitiken och näringspolitiken. Inom arbetsmarknadspolitik kan Arbetsmarknadsutredningens arbete framhållas. I ett delbetänkande (SOU 2017:82) föreslås bl.a. att en digital plattform för livslång vägledning ska inrättas. Utskottet noterar att Moderaternas förslag om nationell studie- och jobbrådgivning till stor del liknar utredningens förslag i denna del. Frågor om kompetensförsörjning har en framträdande roll även i utredningens slutbetänkande (SOU 2019:3).

Ytterligare en relevant utredning på området är Utredningen om ett mer konkurrenskraftigt system för stöd vid korttidsarbete som i början av 2019 överlämnade sitt slutbetänkande (SOU 2019:10). Motivet till utredningen var att långsiktigt stärka Sveriges konkurrenskraft och svensk industri samt värna sysselsättningen i hela landet, både i hög- och lågkonjunktur. Utredningen har bl.a. lämnat förslag om att den som får stöd vid korttidsarbete ska kunna erbjuda personalen utbildning eller validering under delar av den frigiordade tiden och då få ekonomiskt stöd från staten med upp till 60 procent av utbildningskostnaden. Den särskilda utredaren informerade om utredningens

arbete och förslag vid utskottets sammanträde den 5 december 2019. Betänkandet bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Utskottet konstaterar vidare att behovet av att stärka kompetensutvecklingen ingår som en del i den sakpolitiska överenskommelsen mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet. I januariavtalet framhålls att möjligheterna till omställning ska förstärkas och arbetsgivarnas behov av arbetskraft med rätt utbildning förbättras. Det ska uppnås bl.a. genom att Kunskapslyftet byggs ut, möjligheterna att vidareutbilda sig eller omskola sig högre upp i åldrarna utökas och utvecklingstid införs.

Utskottet noterar att det av budgetpropositionen för 2020 framgår att en möjlighet till s.k. utvecklingstid ska införas i syfte att bidra till anställdas behov av att utveckla sin kompetens eller utveckla ny kompetens för att stärka sin fortsatta anställningsbarhet. Genom att anställda får möjlighet till utvecklingstid stärks enligt propositionen deras position på arbetsmarknaden samtidigt som rörligheten främjas i en tid då kraven på omställning ökar. Avsikten är att utvecklingstid ska införas som ett nytt arbetsmarknadspolitiskt program hos Arbetsförmedlingen. Innehållet kan vara utbildning, men även start av näringsverksamhet. Utbildning bör vara fokus under utvecklingstiden och ska bl.a. ge möjlighet och incitament för individer att utbildas till yrken inom branscher där det råder brist på arbetskraft. En utgångspunkt i utformningen är att ersättare anställs för den som får del av utvecklingstid. Arbetet med att utforma en modell för utvecklingstid pågår inom Regeringskansliet. Utskottet kommer att följa detta arbete med intresse.

Utskottet noterar också det arbete som för närvarande bedrivs av dels Utredningen om en moderniserad arbetsrätt (dir. 2019:17), dels Utredningen om en ny arbetslöshetsförsäkring för fler, grundad på inkomster (dir. 2018:8, 2019:34). I båda dessa utredningar aktualiseras frågor om omställning och kompetensutveckling.

Utskottet konstaterar att ett av deluppdragen till Utredningen om en moderniserad arbetsrätt är att utarbeta författningsförslag för att inom ramen för anställningen stärka arbetsgivarnas ansvar för kompetensutveckling och anställdas omställningsförmåga. Som anges i direktivet ställer internationell konkurrens och teknisk strukturomvandling, inklusive digitalisering, krav på snabb utveckling, och nya kvalifikationskrav uppkommer ständigt. Det är därför viktigt att arbetstagare har möjlighet till kontinuerlig kompetensutveckling genom hela sitt yrkesverksamma liv, inklusive att i högre grad få ta del av kompetensutveckling inom ramen för sin anställning för att kunna utföra sina arbetsuppgifter och följa med i utvecklingen inom sitt yrke. Utredaren ska genomgående i uppdraget särskilt beakta mindre företags behov av flexibilitet. Uppdraget ska redovisas till regeringen senast den 31 maj 2020.

När det gäller den utredning som har till uppgift att se över arbetslöshetsförsäkringen ska den redovisa sitt uppdrag senast den 15 maj 2020.

Genom dessa utredningars arbete kommer det att inom en relativt snar framtid finnas ett gediget underlag för ytterligare överväganden i de frågor

som tas upp i motionsyrkandena i detta avsnitt. I sammanhanget bör även påpekas det omfattande reformarbete som väntar när det gäller Arbetsförmedlingens roll och uppdrag, vilket utskottet kommer att behandla mer ingående i följande avsnitt av betänkandet.

Utskottet kan därmed konstatera att frågor som rör olika aspekter av omställning och kompetensutveckling i arbetslivet för närvarande bereds på flera olika håll. Utskottet följer med stort intresse det arbete som pågår. I avvaktan på resultatet av detta arbete avstyrks samtliga motionsyrkanden.

Arbetsförmedlingen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. Arbetsförmedlingens uppdrag och kommunernas ansvar för arbetslösa. Utskottet anser att vissa förslag får anses vara tillgodosedda och hänvisar i övrigt till pågående beredning.

Jämför reservation 7 (M) och 8 (KD) samt särskilt yttrande 7 (M, KD), 8 (SD) och 9 (V).

Motionerna

Moderaterna förespråkar i kommittémotion 2019/20:3190 av Mats Green m.fl. att Arbetsförmedlingen ska reformeras (yrkande 6). Partiet föreslår ett system där en ny statlig myndighet ansvarar för bl.a. myndighetsutövning samtidigt som matchningsfunktionen öppnas upp för ett begränsat antal fristående aktörer. Moderaterna föreslår vidare att kommunerna ska ta över huvudansvaret för personer som varit arbetslösa i mer än tre år (yrkande 7).

Kristdemokraterna har i kommittémotion 2019/20:3202 av Désirée Pethrus m.fl. förslag om att avveckla Arbetsförmedlingen i dess nuvarande form (yrkande 7). Enligt partiet bör en ny statlig myndighet ha huvudansvaret för arbetsmarknadspolitiken samtidigt som matchningsfunktionen öppnas upp för fristående aktörer.

I motion 2019/20:327 framhåller Per-Arne Håkansson (S) det arbete som bedrivs på kommunal nivå med arbetsmarknadsprojekt. Motionären anser att detta engagemang behöver tas till vara i omorganisationen av Arbetsförmedlingen. Rikard Larsson (S) tar i motion 2019/20:1046 upp kommunernas roll i arbetsmarknadspolitiken och anser att en analys bör göras av vilken roll kommunerna kan spela i samband med förändringarna inom Arbetsförmedlingens uppdrag. I motion 2019/20:1415 av Olle Thorell m.fl. (S) betonar motionärerna betydelsen av service och personligt stöd och tar upp ett antal konsekvenser för kommunerna med anledning av omorganisationen av Arbetsförmedlingen.

Azadeh Rojhan Gustafsson m.fl. (S) anser i motion 2019/20:2333 att möjligheten att införa kooperativa arbetsförmedlingar, med de anställda som

delägare, bör undersökas. Sultan Kayhan (S) påpekar i motion 2019/20:3127 att det bör göras en ordentlig risk- och konsekvensanalys av reformeringen av Arbetsförmedlingen. Motionären betonar vikten av att värna den personal som finns på Arbetsförmedlingen och se till att dessa får en trygg övergång till nya arbetsgivare.

Camilla Waltersson Grönvall och Sten Bergheden (båda M) föreslår i motion 2019/20:2152 att möjligheterna att öppna, utöka och utveckla privata arbetsförmedlingar i Sverige ska ses över.

Magnus Jacobsson (KD) anser i motion 2019/20:12 att regeringen bör tillsätta en utredning som ser över förutsättningarna att förändra Arbetsförmedlingens, Försäkringskassans och kommunernas roll i förhållande till personer som är arbetslösa.

Utskottets ställningstagande

En förutsättning för en väl fungerande arbetsmarknad är att människors kompetens och vilja att arbeta tas till vara. Arbete är den viktigaste förutsättningen för egen försörjning och etablering i samhället, och även för att finansiera vår gemensamma välfärd. Utskottet anser att utgångspunkten på arbetsmarknaden måste vara att alla som kan ska arbeta och vara delaktiga i samhällsbygget.

Som utskottet konstaterat ovan har sysselsättningsgraden i Sverige förbättrats under flera år. Samtidigt är det alltför många som fortfarande har svårt att komma in på arbetsmarknaden; särskilt gäller det dem som saknar gymnasiekompetens eller som är födda utanför Europa. För att möta arbetsgivarnas behov av utbildad arbetskraft och underlätta anställning av dem som står långt ifrån arbetsmarknaden behöver såväl utbildnings- som arbetsmarknadspolitiken utvecklas. Investeringar i kunskap och matchning krävs för att råda bot på den brist på arbetskraft som många arbetsgivare möts av. Inte minst är det viktigt att ha ett system som fungerar väl även i tider när konjunkturen inte är lika stark. En väl fungerande arbetsmarknadspolitik är avgörande för svensk omställningsförmåga, konkurrenskraft och välfärd.

När det gäller matchningen på den svenska arbetsmarknaden mellan arbetssökande och lediga jobb är det tydligt att denna måste fungera bättre än i dag. Utskottet konstaterar att det resultat som Arbetsförmedlingen har levererat i flera avseenden inte har varit tillräckligt. Det finns således utrymme för förbättringar när det gäller flera av de uppgifter som ligger inom myndighetens ansvarsområde.

I motioner från bl.a. Moderaterna och Kristdemokraterna finns förslag om hur Arbetsförmedlingen bör reformeras. Utskottet konstaterar att Arbetsförmedlingens framtida roll på den svenska arbetsmarknaden är en central del i den sakpolitiska överenskommelse som Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet träffade i januari 2019 om politikens inriktning på flera områden. De fyra partierna har nått en bred överenskommelse om att

Arbetsförmedlingen ska reformeras i grunden för att förbättra effektiviteten i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

Utskottet noterar att utgångspunkten för regeringens arbete med att reformera Arbetsförmedlingen är att statens nuvarande uppdrag inom arbetsmarknadspolitiken ska ligga fast, men att utförandet ändras. Arbetsförmedlingen ska fortsätta att ansvara för myndighetsutövning; myndigheten ska bl.a. bedöma arbetssökandes behov av stöd och vid behov besluta om anvisning till lämpliga arbetsmarknadsinsatser. Arbetet för att matcha och rusta arbetssökande för de lediga jobben ska dock i huvudsak utföras av fristående aktörer. Regeringen har också betonat att samverkan på lokal nivå är viktig för att människor ska stärka sin ställning på arbetsmarknaden och att samverkan med kommunerna inom ramen för den statliga arbetsmarknadspolitiken därför måste fungera väl. Arbetsförmedlingen ska vidare säkerställa att det finns en lokal närvaro i hela landet för myndighetsutövning och samverkan. Ansvaret för funktionshindersfrågor inom arbetsmarknadspolitiken och för att nyanlända invandrare erbjuds insatser ska enligt regeringen fortfarande ligga på Arbetsförmedlingen.

Utskottet kan konstatera att arbetet med att lägga grunden för utformningen av Arbetsförmedlingens framtida uppdrag är i full gång. Regeringen gav i maj 2019 Arbetsförmedlingen ett uppdrag att förbereda inför och bidra med underlag till reformen. Arbetsförmedlingen redovisade detta arbete i början av november i rapporten Vissa förutsättningar inför reformeringen av Arbetsförmedlingen (dnr Af-2019/0021 5123). Utskottet kan konstatera att myndigheten har gjort ett gediget analysarbete och att det inom Regeringskansliet nu pågår ett intensivt arbete där detta underlag bearbetas steg för steg.

När det gäller kommunernas uppdrag och roll i arbetsmarknadspolitiken, vilket är en fråga som tas upp i flera motioner, anser utskottet att det är angeläget att kommunernas insatser och verksamheter som syftar till att underlätta individers inträde på arbetsmarknaden tas till vara i reformeringen av Arbetsförmedlingen. Även vikten av att samordning och samverkan med kommunerna fungerar även i fortsättningen bör lyftas fram i sammanhanget. En aktuell fråga handlar också om kommunernas förutsättningar att medverka i utförandet av den statliga arbetsmarknadspolitiken. Utskottet välkomnar den utredning som regeringen nyligen tillsatt med uppdrag att analysera och bedöma rättsläget i denna fråga (dir. 2019:86). Uppdraget ska redovisas senast den 29 maj 2020 och kommer enligt utskottet att utgöra ett viktigt underlag i arbetet med att utforma det nya systemet.

Utskottet vill betona vikten av att Arbetsförmedlingen reformeras successivt och ordnat, och utskottet sätter sin tillit till att regeringen kommer att genomföra omläggningen av myndigheten på ett sådant sätt. Utskottet välkomnar beskedet från regeringen om att i regleringsbrevet för 2020 ge Arbetsförmedlingen i uppdrag att säkerställa en fungerande verksamhet med likvärdig service i hela landet. När det gäller stöd för personer med funktionsnedsättning välkomnar utskottet även här att regeringen avser att i

regleringsbrevet för 2020 ge Arbetsförmedlingen i uppdrag att redovisa hur den säkerställer nödvändig kompetens för att ge fungerande stöd för personer med funktionsnedsättning.

Regeringen betonar i budgetpropositionen för 2020 att det upphandlade tjänsteutbudet bör utvecklas och lyfter bl.a. fram att den gett Arbetsförmedlingen i uppdrag att utveckla och förbereda upphandlade matchningstjänster under 2019 (A2019/01323/A). Syftet är att pröva sådana tjänster under 2020 och dra lärdomar inför det reformerade system som ska sjösättas (se prop. 2019/20:1 utg.omr. 14). Utskottet välkomnar även detta uppdrag och kommer att följa arbetet med stort intresse.

Utskottet välkomnar även övriga satsningar som rör Arbetsförmedlingen som regeringen föreslår i budgetpropositionen för 2020. Myndigheten tillförs redan nästa år resurser som en följd av regeringens satsningar på arbetsmarknadspolitiska insatser, bl.a. utvecklingstid, integrationsår/intensivår för nyanlända och etableringsjobb för nyanlända och långtidsarbetslösa. Dessutom föreslår regeringen att förvaltningsresurserna till Arbetsförmedlingen ska öka 2021 och 2022 för att ge myndigheten möjlighet att upprätthålla takten i reformeringen, prioritera långsiktighet och i nuläget undvika ytterligare personalneddragningar.

Utskottet noterar också det besked som regeringen nyligen lämnat om att Arbetsförmedlingen ska få använda 900 miljoner kronor i tillfälliga medel för 2020 för att möjliggöra fler insatser för arbetssökande, något som utskottet ser positivt på.

Vidare noterar utskottet det nya besked som regeringen lämnade den 9 december 2019 om inriktningen för det fortsatta arbetet med att reformera Arbetsförmedlingen. Tidsplanen för reformeringen förtydligas och justeras. Reformen skjuts fram ett år, vilket ger mer tid för att kvalitetssäkra den. Vissa regelförändringar kan behöva finnas på plats 2021, men det huvudsakliga regelverket ska beslutas om under mandatperioden för ikraftträdande under slutet av 2022. Regeringen understryker också att reformeringen av Arbetsförmedlingen inte ska vila på lagen om valfrihetssystem. Det är den eller de upphandlingsformer som är mest ändamålsenliga för respektive tjänst som ska användas. Regeringen framhåller att en gedigen kontrollfunktion för reformen ska finnas på plats i god tid innan implementeringen. Det ska finnas en mångfald av aktörer, men det ska inte vara fler aktörer än att det går att säkerställa kontroll av kvalitet och resultat.

Utskottet välkomnar dessa nya besked och kan konstatera att förslagen från Moderaterna och Kristdemokraterna om hur Arbetsförmedlingen bör reformeras därmed är tillgodosedda, och att förslagen kan avstyrkas på den grunden.

När det gäller Moderaternas förslag om att kommunerna ska ta över huvudansvaret för personer som har varit arbetslösa i mer än tre år anser utskottet att det fortsatta arbetet med att reformera Arbetsförmedlingen bör avvaktas, och utskottet finner inte skäl att rikta något tillkännagivande till regeringen om en bortre tidsgräns för den statliga arbetsmarknadspolitiken.

Även övriga motionsyrkanden avstyrks med hänvisning till det omfattande reformarbete som pågår.

Arbetsmarknadspolitiska program och insatser m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. förenklat regelverk för subventionerade anställningar, bättre kontroll av subventionerade anställningar och åtgärder för att underlätta återgång till arbete efter sjukskrivning. Utskottet hänvisar bl.a. till redan genomförda förändringar och nu pågående reformarbete.

Jämför reservation 9 (M), 10 (V) och 11 (KD) samt särskilt yttrande 10 (SD) och 11 (C).

Motionerna

Moderaterna föreslår i kommittémotion 2019/20:3190 av Mats Green m.fl. att regelverket för subventionerade anställningar förenklas (yrkande 9). Partiet menar att dagens subventioner fungerar för dåligt och är för krångliga och administrativt tungrodda. Moderaterna föreslår ett nytt anställningsstöd som bygger på nystartsjobben som Alliansen införde, vilket är det stöd som enligt partiet fungerar bäst i dag.

I kommittémotion 2019/20:3259 av Martin Ådahl m.fl. anser Centerpartiet att dagens olika anställningsstöd bör ses över för att fokusera på de effektivare nystartsjobben (yrkande 4). För att effektivisera systemet bör antalet stödformer minska och reglerna för de individuella stödformerna förenklas, med undantag för de stöd som berör personer med funktionsvariation.

Vänsterpartiet föreslår i kommittémotion 2019/20:539 av Ali Esbati m.fl. att arbetsgivare som anställer personer med subventioner ska vara skyldiga att utfärda ett arbetsintyg till den anställda när anställningen upphör (yrkande 9). Partiet föreslår vidare att kravet om att andra anställningsförmåner än lön ska följa av eller vara likvärdiga med förmåner enligt kollektivavtal i nystartsjobben ska återinföras (yrkande 11). Enligt Vänsterpartiet måste arbetet med att skapa ordning och reda när det gäller subventionerade anställningar fortsätta. För att säkerställa att personer med subventionerade anställningar garanteras rätt lön, sjysta arbetsvillkor och rimliga arbetstider föreslår Vänsterpartiet att det görs en kartläggning av dessa förhållanden differentierad på branscher, kön och utländsk bakgrund (yrkande 12).

I partimotion 2019/20:3104 av Jonas Sjöstedt m.fl. anser Vänsterpartiet att möjligheterna att pröva nytt arbete för att komma ur en sjukskrivning bör utökas. Partiet föreslår att det utreds hur återgången till arbete efter sjukskrivning kan underlättas genom anställningar med statligt stöd (yrkande 7).

I kommittémotion 2019/20:3202 av Désirée Pethrus m.fl. anser Kristdemokraterna att förutsättningarna för att införa s.k. ankarjobb som

sysselsättning för långtidsarbetslösa bör utredas (yrkande 16). En ankaråtgärd är en åtgärd som enligt partiet främjar ett bibehållet arbetsmarknadsdeltagande. Kristdemokraterna anser vidare i motionen att det bör göras en kontinuerlig granskning av anställningsformen etableringsjobb (yrkande 30). Det är enligt partiet viktigt att följa genomförandet och resultaten av denna nya anställningsform vars uppstart finansieras i budgetpropositionen för 2020. Det är exempelvis centralt att en sådan ny konstruktion där staten betalar ut den subventionerade delen direkt till den anställde inte öppnar för bedrägerier.

Kristdemokraterna vill i kommittémotion 2019/20:2781 av Roland Utbult m.fl. att regeringen ska utreda frågan om att införa en författningsreglerad definition av arbetsintegrerande sociala företag (yrkande 3).

Joakim Sandell m.fl. (S) anser i motion 2019/20:1855 att det behöver tas fram en nationell strategi för att öka intresset för gymnasiala vård- och omsorgsutbildningar (yrkande 7). Motionärerna menar bl.a. att Arbetsförmedlingen i högre utsträckning bör erbjuda möjligheter till omskolning till vårdyrken genom arbetsmarknadsutbildningar.

I motion 2019/20:2171 av Lotta Finstorp m.fl. (M, KD) förespråkar motionärerna att Sörmland utses till ett pilotlän för samverkansinsatser mellan myndigheter och näringsliv för att minska arbetslösheten bland grupper som i dag står långt ifrån arbetsmarknaden.

I motion 2019/20:167 anser Martina Johansson (C) att stöden till de som står en bit ifrån arbetsmarknaden bör ses över. Hon framhåller att det bör satsas mer på handledning ute på arbetsplatser. Solveig Zander och Anders Åkesson (båda C) framhåller i motion 2019/20:407 fördelarna med egenanställning. Motionärerna anser att möjligheten att arbeta som egenanställd bör bli mer känd och de vill därför att Arbetsförmedlingen informerar arbetssökande om möjligheten till egenanställning (yrkande 3).

Leila Ali-Elmi (MP) lyfter i motion 2019/20:1113 fram situationen med ungdomsarbetslösheten i särskilt utsatta områden. Motionären anser att det bör utredas hur ungdomsarbetslösheten i socioekonomiskt utsatta grupper kan minskas (yrkande 1). I motionen föreslås även en jobsatsning särskilt riktad till ungdomar i utsatta områden (yrkande 2).

Utskottets ställningstagande

Utskottet välkomnar det stora intresse som motionärerna i detta avsnitt visar för frågan om hur olika arbetsmarknadspolitiska program och insatser bör utformas. En väl avvägd utformning av de arbetsmarknadspolitiska programmen och insatserna är enligt utskottet avgörande för en aktiv och effektiv arbetsmarknadspolitik.

Utskottet noterar att frågan om utformningen av de arbetsmarknadspolitiska programmen och insatserna förekommer i den sakpolitiska överenskommelse som Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet träffade i januari 2019 om politikens inriktning på flera områden. Av

januariavtalet framgår bl.a. att etableringsjobb ska införas, krav på kollektivavtal för nystartsjobb tas bort, ineffektiva arbetsmarknadsutbildningar avvecklas samt att extratjänster och introduktionsjobb ska ha en viss inriktning.

Utskottet kan konstatera att genomförandet av de reformer som stakas ut i januariavtalet nu har påbörjats. I budgetpropositionen för 2020 framhåller regeringen att resurser även fortsättningsvis bör prioriteras till dem som befinner sig långt ifrån arbetsmarknaden, t.ex. långtidsarbetslösa och vissa nyanlända. I linje med det tillför regeringen resurser för extratjänster och introduktionsjobb. Regeringen föreslår även ökade resurser till arbetsmarknadsutbildning så att fler ska kunna ta del av insatsen och möta den kompetens som efterfrågas för att motverka bristen på arbetskraft. I linje med vad som slagits fast i januariavtalet om arbetsmarknadsutbildningar vill utskottet understryka att det är viktigt att fortsätta att förbättra resultaten när det gäller övergång till arbete och också betona att det är centralt att arbetsmarknadsutbildningen är effektiv och fyller en strategisk funktion på arbetsmarknaden och för kompetensförsörjningen.

Medel föreslås även för nya insatser i form av etableringsjobb och integrationsår/intensivår för nyanlända. Som utskottet framhållit tidigare i betänkandet anser utskottet att etableringsjobben är en välkommen reform för att förbättra vägarna in på den svenska arbetsmarknaden. Genom ett etableringsjobb kan en individ få möjlighet att skaffa sig kunskaper och erfarenheter som efterfrågas på arbetsmarknaden, samtidigt som arbetsgivarnas kompetensförsörjning underlättas.

Införandet av ett integrationsår ska enligt regeringens förslag ske i form av ett intensivår inom ramen för etableringsprogrammet. Intensivåret bör enligt regeringen bestå av en kedja av språkintensiva och yrkesnära insatser som ges parallellt eller efter varandra under en relativt kort sammanhängande period.

Utskottet välkomnar sammantaget regeringens förslag och satsningar när det gäller de arbetsmarknadspolitiska programmen och insatserna. Utskottet noterar vidare att regeringen som en del av genomförandet av januariavtalet har slopat kravet på kollektivavtalsenliga villkor vid nystartsjobb för allt utom lön.

Behovet av olika typer av kontrollåtgärder när det gäller subventionerade anställningar tas upp av såväl Vänsterpartiet som Kristdemokraterna. Som utskottet framhållit tidigare, senast i betänkande 2018/19:AU6, är utskottets uppfattning att subventionerade anställningar inte får användas på ett sätt så att det leder till osund konkurrens och utnyttjande av individer med svag ställning på arbetsmarknaden. Det är viktigt att eventuella förändringar av arbetsmarknadspolitiken i allmänhet och regelverket för subventionerade anställningar i synnerhet inriktas på att förhindra missbruk. När det gäller införandet av etableringsjobb och vikten av att reformen inte öppnar för bedrägerier, som Kristdemokraterna särskilt tar upp, konstaterar utskottet att det för närvarande pågår att arbete inom Regeringskansliet med att förbereda för etableringsjobbets införande. En departementsskrivelse om etableringsjobb har tagits fram (Ds 2019:13). Förutom sådana lagändringar som behövs

för att införa etableringsjobben föreslås det i promemorian även lagändringar som syftar till att inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten förbättra förutsättningarna för att motverka felaktiga utbetalningar. Dessa lagändringar berör både befintliga regelverk om subventionerade anställningar och den tänkta modellen med etableringsjobb. Utskottet noterar att remissutfallet för närvarande bereds inom Regeringskansliet. Innan ytterligare åtgärder övervägs anser utskottet att det nämnda arbetet med att motverka felaktiga utbetalningar bör inväntas. Lagförslagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2020.

När det gäller Vänsterpartiets förslag om en kartläggning för att säkerställa att personer med subventionerade anställningar garanteras sjysta villkor vill utskottet också lyfta fram det myndighetsgemensamma arbete som bedrivs för att motverka utbredningen av osund konkurrens och arbetslivskriminalitet. Regeringen har gett i uppdrag till åtta myndigheter att tillsammans under 2018–2020 utveckla ändamålsenliga och effektiva metoder för myndighetsgemensamma kontroller för att motverka fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet. De myndigheter som deltar i denna samverkan är Arbetsförmedlingen, Arbetsmiljöverket, Ekobrottsmyndigheten, Försäkringskassan, Jämställdhetsmyndigheten, Migrationsverket, Polismyndigheten och Skatteverket.

Utskottet noterar även att en central del i reformeringen av Arbetsförmedlingen är att myndigheten ska ha ett tydligare fokus på kontrollfunktioner. Utskottet värdesätter naturligtvis också arbetstagarorganisationernas delaktighet i fråga om att motverka ett otillbörligt utnyttjande av subventionerade anställningar. Utskottet följer noga allt det arbete som pågår och ser i nuläget inga skäl att göra en särskild kartläggning i enlighet med vad som förespråkas av Vänsterpartiet.

När det gäller förslagen om ankarjobb, arbetsintegrerande sociala företag och ungdomsarbetslöshet i utsatta områden instämmer utskottet med vad som anförs i motionerna om att det är angeläget att erbjuda sysselsättning och skapa vägar till arbete för personer som har svårigheter att etablera sig på arbetsmarknaden. Utskottet förutsätter att regeringen kommer att fortsätta att arbeta målinriktat med att förstärka insatserna för dem som står långt ifrån arbetsmarknaden, och ser inte behov av att rikta något tillkännagivande till regeringen.

Det som Vänsterpartiet tar upp om vikten av en fungerande återgång till arbete efter sjukskrivning är enligt utskottet en mycket angelägen fråga. Det är viktigt att vi har en sjukförsäkringsprocess som fungerar väl. Sjukförsäkringen ska ge ersättning vid nedsatt arbetsförmåga liksom stöd för att komma tillbaka i arbete. Utskottet noterar i detta sammanhang att regeringen i september 2015 beslutade om ett brett åtgärdsprogram för ökad hälsa och minskad sjukfrånvaro. En förutsättning för en välfungerande sjukskrivningsprocess är att respektive aktör tar sitt ansvar, men också att det förs en dialog och samverkan mellan de berörda aktörerna. Ett flertal utredningar har tillsatts på området, och utskottet vill särskilt lyfta fram uppdraget till den nationella samordnaren för en välfungerande sjukskrivningsprocess som regeringen

beslutade om i april 2018 (dir. 2018:27). I uppdraget till samordnaren ingår bl.a. att se över om det behövs några förändringar av gällande regelverk för att bättre stödja individens återgång till hälsa och arbete. Den nationella samordnaren ska slutredovisa sitt uppdrag senast den 30 april 2020. Redovisningen av detta uppdrag bör enligt utskottet inväntas innan eventuella initiativ till ytterligare åtgärder på området tas.

Utskottet vill också uppmärksamma att regeringen i budgetpropositionen för 2020 framhåller samverkan mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen om den arbetslivsinriktade rehabiliteringen, och att denna samverkan också är en viktig del i reformeringen av Arbetsförmedlingen.

När det gäller motionsförslaget som tar sikte på kompetensförsörjningen inom vård och omsorg delar utskottet motionärens syn att det är angeläget att sörja för en god personal- och kompetensförsörjning i denna sektor. Utskottet kan konstatera att regeringen nyligen, i linje med vad som stakats ut i januariavtalet, har tillsatt en nationell samordnare för en hållbar kompetensförsörjning inom kommunalt finansierad vård och omsorg om äldre (dir. 2019:77). Uppdraget ska redovisas senast den 15 juni 2021.

Utskottet konstaterar sammanfattningsvis att de förslag som väcks i motionsyrkandena i detta avsnitt har varit föremål för förändringar eller ingår i beredningsprocesser på olika håll. Utskottet anser att det inte i nuläget finns skäl att rikta krav till regeringen på ytterligare förändringar på området, och avstyrker därför samtliga motionsyrkanden.

Särskilt om insatser för personer med funktionsnedsättning och översyn av Samhalls uppdrag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om att regeringen ska göra en översyn av Samhalls uppdrag så att Samhall återgår till sitt grunduppdrag när det gäller personer med fysiska och intellektuella funktionsnedsättningar och tillkännager detta för regeringen. Riksdagen avslår övriga motionsyrkanden som handlar om bl.a. flexjobb och insatser för personer i behov av teckentolk. Utskottet hänvisar bl.a. till genomförda förändringar på området.

Jämför reservation 12 (M) och 13 (SD) samt särskilt yttrande 12 (KD) och 13 (L).

Motionerna

Moderaterna anser i kommittémotion 2019/20:3190 av Mats Green m.fl. att det dels bör göras en översyn av Samhalls verksamhet när det gäller personer med intellektuell funktionsnedsättning, dels bör utredas om Samhall ska ges

möjlighet att erbjuda tillfälliga anställningar inom ramen för grunduppdraget (yrkande 11).

Sverigedemokraterna anser i kommittémotion 2019/20:819 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. att man bör se över möjligheten att införa någon form av flexjobb för den som har väsentligt eller permanent nedsatt arbetsförmåga på grund av funktionsnedsättning eller sjukdom (yrkande 22). I samma motion anser partiet att Arbetsförmedlingen använder sig av Samhall för att få bort nyanlända ur arbetslöshetsstatistiken. Sverigedemokraterna vill att Samhall återgår till kärnuppdraget att hitta arbetstillfällen åt personer med dokumenterad funktionsnedsättning (yrkande 23).

Vidare anför Sverigedemokraterna i samma motion att möjligheterna att underlätta för personer i behov av teckentolk att komma in på arbetsmarknaden bör undersökas (yrkande 24). Partiet förespråkar också flexiblare insatser för att personer i behov av teckentolk ska få eller kunna behålla ett arbete (yrkande 25). I motion 2019/20:2777 anser Carina Ståhl Herrstedt (SD) att möjligheten till offentligfinansierade tolkar i arbetslivet bör utredas.

I kommittémotion 2019/20:2742 av Bengt Eliasson m.fl. framhåller Liberalerna att arbetet är en viktig del av livet och vuxenidentiteten och att ett arbete bidrar till förankring, livskvalitet och tillhörighet. Partiet anser att det finns skäl att samla ansvaret för att slussa ut unga med funktionsnedsättning på arbetsmarknaden, inklusive ansvaret för aktivitetssättningen, hos Arbetsförmedlingen (yrkande 16). Vidare menar Liberalerna att de arbetsmarknadspolitiska stöden för personer med funktionsnedsättning bör bli färre men mer flexibla (yrkande 17). Liberalerna anser därtill att Samhall tydligt ska vara till för dem som på grund av funktionsnedsättning står långt ifrån arbetsmarknaden (yrkande 18).

Helena Bouveng (M) anför i motion 2019/20:1714 att det är viktigt att sänka trösklarna in till arbetsmarknaden för människor med funktionsnedsättningar och att bl.a. se över situationen med lönebidragsanställningar för företag som inte har kollektivavtal.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis framhålla det självklara i att alla människor ska ha möjlighet att utvecklas och stärkas i arbetslivet. Det är viktigt för den enskilde att ha ett jobb och känna delaktighet i hela samhällslivet, och det är viktigt för att motverka bristen på arbetskraft att allas förmåga att arbeta tas till vara. Utskottet kan dock konstatera att alltför många personer med funktionsnedsättning står utan sysselsättning.

Enligt Statistiska centralbyråns (SCB) undersökning om situationen på arbetsmarknaden 2018 för personer 16–64 år med funktionsnedsättning är arbetskraftsdeltagandet och sysselsättningsgraden betydligt lägre bland personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga än bland personer utan funktionsnedsättning. Personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga uppvisar enligt SCB:s undersökning också

en högre arbetslöshet än befolkningen i övrigt. Utskottet konstaterar att gruppen personer med funktionsnedsättning således generellt har en mer utsatt ställning på arbetsmarknaden än personer utan funktionsnedsättning.

Det är centralt att arbetsmarknadspolitiken har ett starkt fokus på att möjliggöra delaktighet i arbetslivet på lika villkor. Det kan röra sig om både anpassning av arbetsplatsen och ekonomiskt stöd till en arbetsgivare som anställer en person med funktionsnedsättning. För personer med funktionsnedsättning kan t.ex. subventionerade anställningar, eller lönestöd, som riktas till denna grupp spela stor roll för att möjliggöra inträde på arbetsmarknaden.

Utskottet noterar att regeringen under den förra mandatperioden genomförde en rad satsningar för att stärka möjligheterna på arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning. Som exempel tillfördes medel till Samhall AB för att utöka omfattningen av de skyddade anställningarna. Vidare trädde förordningen (2017:462) om särskilda insatser för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga i kraft den 1 juli 2017. Förordningen har inneburit att regelverket för insatserna har förtydligats och fått ett tydligare fokus på alla individers möjlighet att utveckla sin arbetsförmåga. Vidare har lönetaket för subventionerade anställningar med lönebidrag höjts successivt.

Utskottet noterar att regeringen har fortsatt på det spåret genom sitt beslut om att höja taket från 18 300 kronor till 19 100 kronor fr.o.m. den 1 april 2019. Regeringen har därefter beslutat att ytterligare höja taket för lönebidrag och offentligt skyddat arbete från 19 100 till 20 000 kronor per månad från den 1 januari 2020. Höjningen till 20 000 kronor per månad är enligt regeringen det sista steget av en harmonisering av taken i lönebidrag, introduktionsjobb, extratjänster och nystartsjobb. Utskottet välkomnar den här typen av tydligt riktade insatser för att inkludera fler personer på arbetsmarknaden och ge dem möjlighet till arbete utifrån sina förutsättningar.

Som utskottet redogjort för ovan i avsnittet om Arbetsförmedlingen ska ansvaret för funktionshindersfrågor inom arbetsmarknadspolitiken även i fortsättningen ligga på Arbetsförmedlingen. Det är centralt att värna detta uppdrag, och utskottet välkomnar att regeringen avser att i regleringsbrevet för 2020 ge myndigheten i uppdrag att redovisa hur den säkerställer nödvändig kompetens för att ge fungerande stöd till personer med funktionsnedsättning. Utskottet kommer att följa denna fråga noga.

Med anledning av Sverigedemokraternas yrkande om s.k. flexjobb vill utskottet hänvisa till den utredning som regeringen tillsatte under förra mandatperioden med uppdrag att se över om det behövs flexiblare insatser för att förbättra möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att komma i arbete eller behålla ett arbete. Utredningens bedömning i betänkandet Flexibel rehabilitering (SOU 2018:21) är att inga förändringar i regelverket behövs eftersom regelverket redan tillåter flexibla insatser. Utskottets uppfattning avviker inte från vad som framkommer i utredningen i denna del.

Utskottet vill understryka att funktionshinderspolitiken är tvärsektoriell och att stöd och insatser för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning aktualiseras inom många olika politikområden. Utskottet vill i detta sammanhang lyfta fram det arbete som Styretredningen för funktionshinderspolitiken bedrivit och som presenterats i betänkandet Styrkraft i funktionshinderspolitiken (SOU 2019:23). Betänkandet har remissbehandlats och för närvarande bereds utredningens förslag inom Regeringskansliet.

När det särskilt gäller yrkandena om personer i behov av teckentolk kan utskottet inte annat än instämma i att det är viktiga frågor för arbetsmarknadspolitiken att beakta. Utskottet för sin del förutsätter att regeringen kommer att fortsätta sitt målinriktade arbete med att förstärka insatserna för dem som står långt ifrån arbetsmarknaden. Alla som kan jobba ska ges möjlighet att göra det utifrån sina förutsättningar. Utskottet vill i sammanhanget uppmärksamma det uppdrag som regeringen gett Myndigheten för delaktighet (MFD) att informera om tolktjänst i arbetslivet (S2016/02162/FST, S2018/03798/FST). Uppdraget löper över perioden 2018–2020 och har till syfte att öka delaktigheten i arbetslivet för personer med dövhet, dövblindhet eller nedsatt hörsel genom att informera arbetsgivare samt andra berörda aktörer om ansvar och insatser för att tillhandahålla tolk och andra stöd. I uppdraget ingår även att informera om teknik och tjänster, främja utveckling och innovation samt redovisa goda exempel. Parallellt med detta uppdrag har Socialstyrelsen fått ett uppdrag att administrera och fördela medel till ökade möjligheter till tolktjänst i arbetslivet (S2016/02162/FST, S2018/03797/FST).

Översyn av Samhalls uppdrag

Flera av motionsyrkandena i detta avsnitt, bl.a. från Moderaterna och Liberalerna, avser Samhall AB:s roll för att förbättra förutsättningarna på arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning. Utskottet vill framhålla att Samhall sedan starten har spelat en viktig roll för många människor med olika typer av funktionsnedsättning och för den aktiva arbetsmarknadspolitiken. Som tas upp i motionerna är det enligt utskottet angeläget att värna och utveckla verksamheten. Utskottet ställer sig bakom Liberalernas förslag om att Samhall tydligt ska vara till för dem som på grund av funktionsnedsättning står långt ifrån arbetsmarknaden. Utskottet anser mot denna bakgrund att regeringen ska göra en översyn av Samhalls uppdrag så att Samhall återgår till sitt grunduppdrag när det gäller personer med fysiska och intellektuella funktionsnedsättningar. Det som utskottet nu anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

Sammanfattande ställningstagande

Utskottets ställningstagande när det gäller översyn av Samhalls uppdrag innebär bifall till motion 2019/20:2742 yrkande 18 och delvis bifall till motion 2019/20:3190 yrkande 11 i denna del och motion 2019/20:819 yrkande 23.

Utskottet konstaterar sammantaget att regeringen har vidtagit en rad åtgärder för att stärka arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Utskottet sätter sin tillit till att regeringen kommer att fortsätta föra en politik som stärker möjligheterna på arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning. Övriga motionsyrkanden avstyrks på den grunden.

Särskilt om insatser för utsatta EU-medborgare

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. uppdraget till den nationella samordnaren för utsatta EU-medborgare och Arbetsförmedlingens arbete inriktat på denna grupp. Utskottet hänvisar bl.a. till gällande regelverk för den fria rörligheten för EU/EES-medborgare.

Jämför reservation 14 (V).

Motionerna

Vänsterpartiet framför i partimotion 2019/20:2578 av Jonas Sjöstedt m.fl. kritik mot den förda politiken i fråga om utsatta EU-medborgare. Partiet anser att regeringen bör prioritera arbetsmarknadspolitiska insatser inom politiken för utsatta EU-medborgare och ge den nationella samordnaren för utsatta EU-medborgare i uppdrag att arbeta med arbetsmarknadspolitiska insatser och att samverka med Arbetsförmedlingen (yrkande 15). Enligt partiet bör det säkerställas att handläggare vid Arbetsförmedlingen har den kunskap som krävs för att bemöta utsatta EU-medborgare så att rättighetsperspektivet genomsyrar Arbetsförmedlingens uppdrag (yrkande 16). Vänsterpartiet anser också att regeringen bör förtydliga Arbetsförmedlingens ansvar för gruppen utsatta EU-medborgare och skyldigheter att ge stöd genom långsiktiga insatser (yrkande 17). Vidare anser partiet att regeringen bör se över möjligheten att införa en rätt till ersättning under insatser riktade mot utsatta EU-medborgare (yrkande 18). Partiet anser också att regeringen ska verka för att det inom Europeiska socialfonden plus (ESF+) blir möjligt att använda medlen till att kombinera olika insatser och arbeta transnationellt utifrån ett helhetsperspektiv samt att det ska bli möjligt att använda medlen till arbetsmarknadsinsatser för utsatta EU-medborgare (yrkande 24).

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis markera att situationen för utsatta EU-medborgare är djupt bekymrande. Det är en komplex och angelägen fråga och handlar om personer som ofta lever i stor social och ekonomisk utsatthet. Huvudspåret enligt utskottet är att den fria rörligheten för EU/EES-medborgare ska värnas. I det ligger att det till den fria rörligheten hör ett regelverk som är viktigt att förhålla sig till.

Till skillnad från Vänsterpartiet, som ger uttryck för att det vilar ett ansvar på Sverige att ge utsatta EU-medborgare ett långsiktigt socialt skydd, menar utskottet att det främsta ansvaret för dessa personers välfärd vilar på deras hemländer. Syftet med den fria rörligheten har aldrig varit att människor under lång tid och utan möjlighet till egen försörjning ska kunna uppehålla sig i andra EU-länder. Varje medlemsland i EU har att se till att dess medborgare får ett rimligt socialt skydd.

Den situation som råder för utsatta EU-medborgare är enligt utskottet en fråga som måste angripas brett och med en palett av olika åtgärder. Det handlar bl.a. om ökad samverkan inom EU, samarbetsavtal för förbättrade levnadsvillkor i hemländerna samt olika insatser i Sverige. Enligt utskottet finns lösningen på sikt i de utsatta EU-medborgarnas hemländer, där förändringar måste till på strukturell nivå.

Utskottet kan konstatera att en rad åtgärder inriktade på gruppen utsatta EU-medborgare har vidtagits i Sverige. För att samordna arbetet med utsatta EU/EES-medborgare som vistas tillfälligt i Sverige tillsatte regeringen i januari 2015 en nationell samordnare med uppdrag att stödja det arbete som utförs av bl.a. myndigheter, kommuner och organisationer som möter utsatta EU-medborgare som vistas tillfälligt i Sverige (dir. 2015:9). Uppdraget redovisades i februari 2016, och samordnarens uppdrag tog därmed slut. Samordnaren framhöll att behovet av samverkan kvarstår och att det är angeläget att samarbetsformer mellan det offentliga och civila samhället utvecklas. Samordnaren rekommenderade bl.a. att länsstyrelserna skulle ges ett uppdrag att regionalt samordna arbetet med utsatta EU-medborgare och att Länsstyrelsen i Stockholms län skulle ges ett mer övergripande uppdrag.

Regeringen gav i april samma år Länsstyrelsen i Stockholms län i uppdrag att under 2016–2017 utveckla samverkan och samordna det arbete som bedrivs när det gäller medborgare inom EU/EES som vistas tillfälligt i Sverige utan uppehållsrätt (S2016/02578/FST). Länsstyrelsen tillsatte en samordnare för uppdraget, och under våren 2017 lanserades webbplatsen eumedborgareisverige.se. Webbplatsen är en gemensam plattform mellan flera myndigheter och representanter för Sveriges Kommuner och Regioner och innehåller information om relevant lagstiftning och om rättigheter för och stöd till EU-medborgare som befinner sig i Sverige. Arbetsförmedlingen är en av de myndigheter som finns med som samverkande aktör.

Uppdraget till Länsstyrelsen i Stockholms län att driva den nationella samordningen har därefter förlängts t.o.m. 2019. Uppdraget omfattar nu även ett ansvar att främja och underlätta samverkan på lokal nivå mellan Sverige

och de utsatta EU-medborgarnas hemländer genom att upprätta kontaktnät och genom att ge information och rådgivning. Uppdraget ska slutredovisas till regeringen senast den 31 januari 2020.

Sverige har också undertecknat samarbetsavtal med såväl Rumänien som Bulgarien på områdena jämställdhet, barnrätt och social välfärd. Samarbetsavtalen syftar till att utbyta erfarenheter och goda exempel mellan länderna och underlätta samarbete mellan frivilligorganisationer i respektive land. Enligt regeringen har avtalen lett till ett gott samtalsklimat, stärkt Sveriges relationer med länderna och fungerat som en plattform för samtal om utsatta EU-medborgare.

När det gäller förslaget till förordning om Europeiska socialfonden plus (ESF+) vill utskottet hänvisa till den överläggning med regeringen som hölls om förslaget den 22 november 2018 (prot. 2018/19:13). Ett enigt utskott ställde sig bakom regeringens ståndpunkt som bl.a. lyfte vikten av att främja lika möjligheter och icke-diskriminering, särskilt för minoritetsgrupper, och att stöd för att minska materiell fattigdom bör riktas till de minst utvecklade regionerna i EU.

Utskottet välkomnar sammantaget det viktiga arbete som pågår för att förbättra situationen för utsatta EU-medborgare och ser inte skäl att begära att regeringen vidtar åtgärder i enlighet med Vänsterpartiets förslag. Med det anförda avstyrker utskottet samtliga motionsyrkanden.

Arbetslöshetsförsäkringen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. begränsning av tiden med arbetslöshetsersättning, införande av en 100-dagarsregel och taket i arbetslöshetsförsäkringen. Utskottet hänvisar bl.a. till pågående förändringsarbete.

Jämför reservation 15 (M) och 16 (SD) samt särskilt yttrande 14 (V), 15 (KD) och 16 (L).

Motionerna

Moderaterna påpekar i kommittémotion 2019/20:3190 av Mats Green m.fl. att en hög arbetslöshetsersättning förlänger arbetslöshetsperioderna eftersom det leder till att människor skjuter upp sitt jobbsökande eller ställer högre krav för att acceptera ett nytt jobb. Partiet anser att det är viktigt att taknivåer och avtrappning tydligt uppmuntrar till att söka och skaffa jobb. Partiet menar att arbetslöshetsförsäkringen bör förändras för att bli en effektiv omställningsförsäkring (yrkande 2).

Sverigedemokraterna vill i kommittémotion 2019/20:811 av Magnus Persson m.fl. att den s.k. 100-dagarsregeln återinförs, dvs. att det ska vara

möjligt att begränsa sitt geografiska sökområde de första 100 dagarna (yrkande 8).

Carina Ödebrink och Peter Persson (båda S) anser i motion 2019/20:1402 att regeringen bör få i uppdrag att se över möjligheten att höja taket för arbetslöshetsförsäkringen. Även Teres Lindberg (S) betonar i motion 2019/20:2138 vikten av högre ersättningsnivåer i arbetslöshetsförsäkringen och föreslår att en indexeringsmodell baserad på konsumentprisjusteringar utreds. Sara Heikkinen Breitholtz m.fl. (S) efterfrågar i motion 2019/20:2272 en översyn av hur karenstiden i arbetslöshetsförsäkringen fungerar.

Lotta Finstorp (M) föreslår i motion 2019/20:2172 att man ser över möjligheterna för arbetslöshetskassorna att erbjuda sina medlemmar insatser som kan bidra till att förhindra att de blir arbetslösa. Edward Riedl (M) vill i motion 2019/20:2960 att regeringen ser över möjligheterna att införa en obligatorisk arbetslöshetsförsäkring.

Solveig Zander och Anders Åkesson (båda C) föreslår i motion 2019/20:407 att regelverket förtydligas så att egenanställda får rätt till ersättning från arbetslöshetsförsäkringen vid deltidarbetslöshet på samma sätt som andra anställda (yrkande 2). Rickard Nordin (C) anser i motion 2019/20:197 att snedvridningarna i arbetslöshetsförsäkringen för företagare och blivande företagare bör ses över (yrkande 2).

Rasmus Ling (MP) föreslår i motion 2019/20:2451 att arbetslöshetsförsäkringen görs obligatorisk.

Utskottets ställningstagande

Arbetslöshetsförsäkringen har enligt utskottet en central roll i arbetsmarknadspolitiken. Ett väl fungerande ersättningssystem genom arbetslöshetsförsäkringen och aktivitetsstödet är viktigt för att ge ekonomisk trygghet till den som förlorar sitt arbete och för att stimulera omställning på arbetsmarknaden.

Som utskottet konstaterat tidigare, senast i betänkande 2018/19:AU6, finns det utmaningar för arbetsmarknadspolitiken när det gäller att utforma en arbetslöshetsförsäkring som är anpassad för dagens arbetsmarknad. Regeringen bedrev under förra mandatperioden ett aktivt förändringsarbete på området. Som exempel höjde regeringen både taket i den inkomstrelaterade ersättningen i arbetslöshetsförsäkringen och grundbeloppet. Regeringen förbättrade vidare möjligheten till ersättning för deltidarbetslösa och sänkte karensvillkoret inom arbetslöshetsförsäkringen från sju till sex dagar. Det har också skett förändringar när det gäller regleringen av förtroendeuppdrag i arbetslöshetsförsäkringen så att den som åtar sig ett förtroendeuppdrag kan förutse hur det påverkar rätten till ersättning.

Samtidigt som dessa förändringar har genomförts kan utskottet se att det fortfarande finns mer att göra. Alldeles för många har inte tillgång till det viktiga skydd som arbetslöshetsförsäkringen innebär, antingen om det beror på att fler arbetslösa i dag har en svag anknytning till arbetsmarknaden och inte har kunnat arbeta tillräckligt mycket för att kunna få ersättning, eller om

försäkringen inte är utformad för att möta dagens arbetsliv där fler går in i och ut ur arbete. Det är tydligt att vi har en situation där arbetslöshetsförsäkringen inte är fullt ut anpassad till förhållandena på dagens arbetsmarknad med en mängd olika anställnings- och uppdragsformer.

Som utskottet tidigare framhållit kan en väg framåt vara en arbetslöshetsförsäkring som grundas på inkomstuppgifter i stället för arbetsvillkor. En sådan ordning skulle kunna öka förutsebarheten i de enskildas försäkringskydd och skapa förutsättningar för träffsäkra kvalifikationsvillkor. Den inriktningen slås också fast i direktiven för den pågående Utredningen om en ny arbetslöshetsförsäkring (A 2018:01). Enligt de direktiv som beslutades av regeringen i februari 2018 (dir. 2018:8) ska utredningen bl.a. analysera och lämna förslag till hur en arbetslöshetsförsäkring grundad på inkomster kan utformas. Utredaren ska även analysera och lämna förslag till hur villkoren i arbetslöshetsförsäkringen kan utformas så att fler kvalificerar sig för arbetslöshetsersättning. Av direktiven framgår även att det bör övervägas hur omställningsprincipen kan förstärkas. Utredaren ska analysera om förändringar bör göras av hur länge och med vilken storlek arbetslöshetsersättning bör lämnas. Ytterligare en del av utredningens uppdrag är att analysera och eventuellt lämna förslag om att återinföra 100-dagarsregeln.

Behovet av en arbetslöshetsförsäkring som är anpassad för dagens arbetsmarknad är också en fråga som finns med i den sakpolitiska överenskommelse som Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet träffade i januari 2019 om politikens inriktning på flera områden. När det gäller arbetslöshetsförsäkringen anges att denna ska reformeras i linje med en flexicuritymodell och öppnas för fler som arbetat. Det slås också fast att arbetslöshetsförsäkringen ska baseras på inkomster och trappas ned samt fasas ut i takt med arbetslöshetens längd. I juni 2019 fattade regeringen beslut om tilläggsdirektiv och gav Utredningen om en ny arbetslöshetsförsäkring i uppdrag att särskilt analysera och föreslå hur arbetslöshetsersättningen kan trappas ned tydligt i takt med arbetslöshetens längd (dir. 2019:34).

Utskottet följer utredningens arbete med stort intresse och ser fram emot att ta del av utredningens överväganden och förslag. Utredningen ska redovisa sitt uppdrag i sin helhet senast den 15 maj 2020.

Utskottet kan sammantaget konstatera att det för närvarande pågår ett omfattande utredningsarbete när det gäller arbetslöshetsförsäkringen. Utskottet anser att detta bör avvaktas och att det i nuläget inte finns skäl att rikta krav på ytterligare förändringar på området. Utskottet avstyrker därmed samtliga motionsyrkanden i detta avsnitt.

Reservationer

1. Fler vägar till jobb, punkt 1 (M)

av Mats Green (M), Saila Quicklund (M) och Josefin Malmqvist (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:3190 av Mats Green m.fl. (M) yrkande 23 och
avslår motionerna

2019/20:245 av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C) yrkande 2,

2019/20:2799 av Gulan Avci m.fl. (L),

2019/20:3108 av Annie Löf m.fl. (C) yrkande 6,

2019/20:3114 av Lars Beckman (M),

2019/20:3251 av Emil Källström m.fl. (C) yrkande 16 och

2019/20:3360 av Gulan Avci m.fl. (L) yrkande 5.

Ställningstagande

Moderaterna anser att sänkta trösklar för att starta och driva företag är viktigt för att skapa fler och bredare vägar till jobb och för att förbättra möjligheterna till omställning. Vi vill därför se en rad förändringar för att fler företag ska kunna starta och växa i Sverige, och vi anser att det regeringen gör inte är tillräckligt.

För många kan t.ex. egenanställning vara ett bra alternativ och också fungera som en bro in i företagande. Brist på information pekas dock ofta ut som en anledning till att fler inte utnyttjar möjligheten att bli egenanställda. Det finns särskilt behov av att informera om vad det innebär att kombinera egenanställning med ersättning från arbetslöshetsförsäkringen så att osäkerhet om vad som gäller inte gör att arbetssökande avstår från denna möjlighet.

Vi anser att regeringen bör återkomma med förslag så att fler vågar prova på att starta företag eller bli egenanställda i enlighet med vad som utvecklas i vår motion.

2. Fler vägar till jobb, punkt 1 (L)

av Gulan Avci (L) och Maria Arnholm (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2019/20:2799 av Gulan Avci m.fl. (L) och
2019/20:3360 av Gulan Avci m.fl. (L) yrkande 5 och
avslår motionerna
2019/20:245 av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C) yrkande 2,
2019/20:3108 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 6,
2019/20:3114 av Lars Beckman (M),
2019/20:3190 av Mats Green m.fl. (M) yrkande 23 och
2019/20:3251 av Emil Källström m.fl. (C) yrkande 16.

Ställningstagande

Inom ramen för januariavtalet arbetar Liberalerna för att fler ska få sitt första arbete genom en rad insatser för att sänka trösklarna. Vi välkomnar naturligtvis i likhet med utskottet att arbetet med att genomföra överenskomna reformer nu satts igång. Enligt vår mening lär dock dessa åtgärder sammantaget inte vara tillräckliga för att långsiktigt lösa företagens kompetensbrist och långtidsarbetslösas brist på möjligheter. Vi står inför en rad långsiktiga utmaningar som aktualiserar många frågor, exempelvis vilka ytterligare reformer som kommer att krävas för att nyanlända ska kunna erbjudas ett första arbete samtidigt som företagens kompetensbehov tillfredsställs och anställda kan ges rimliga förutsättningar att ställa om.

De statliga utredningar som nu ser över arbetsrätten och arbetslöshetsförsäkringen kommer givetvis att bidra med värdefullt underlag, men vi anser att det behövs ytterligare arbete för att på sikt kunna möta den omställning som arbetsmarknaden står inför.

Mot bakgrund av det anförda anser vi att regeringen ytterligare bör verka för en arbetsmarknad som öppnas för fler. Vi anser bl.a. att regeringen bör tillsätta en långtidsutredning med uppdrag att överblicka vilka förändringar som kan krävas på svensk arbetsmarknad fram till 2030 i enlighet med vad som utvecklas i vår motion 2019/20:2799.

3. Omställning och kompetensutveckling, punkt 2 (M)

av Mats Green (M), Saila Quicklund (M) och Josefin Malmqvist (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2019/20:2677 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkande 7 och

2019/20:3190 av Mats Green m.fl. (M) yrkande 20 och

avslår motionerna

2019/20:386 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 7,

2019/20:2718 av Jessika Roswall m.fl. (M) yrkande 1,

2019/20:2739 av Gulan Avci m.fl. (L),

2019/20:3108 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 1,

2019/20:3250 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkande 5 och

2019/20:3334 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 7.

Ställningstagande

Att karriärväxla mitt i livet är ett stort beslut som kan kräva att individen får stöd för att våga ta steget och fatta ett välinformerat beslut. I dag finns dock få möjligheter till rådgivning om jobb och studier för dem som har ett arbete. Även ungdomar kan behöva ett bättre stöd för att i högre utsträckning kunna fatta beslut om utbildningsval utifrån arbetsmarknadens behov. Enligt vår mening skulle en nationell studie- och jobbrådgivning kunna underlätta rörligheten och matchningen på arbetsmarknaden. Den skulle kunna utformas som en digital plattform där individen kan söka både jobb och utbildning samt få information om i vilken grad olika utbildningar leder till jobb. Plattformen kan kombineras med rådgivning, t.ex. via chatt eller över telefon.

Vi menar att det inte är lämpligt att, som utskottet föreslår, förlita sig på beredningen av vissa utredningar eller januariöverenskommelsen. Den framtida kompetensförsörjningen är en alltför viktig fråga för att pausa på det sätt som utskottet tycks förespråka. Vi anser därför att regeringen i enlighet med vad som anförts ovan bör vidta åtgärder för att inrätta en nationell studie- och jobbrådgivning.

Avslutningsvis vill vi understryka att vi inte delar utskottets positiva syn på regeringens förslag om utvecklingstid. I vårt budgetförslag avvisar vi tydligt detta förslag (mot. 2019/20:3298).

4. Omställning och kompetensutveckling, punkt 2 (SD)

av Magnus Persson (SD), Ebba Hermansson (SD) och Alexander Christiansson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:386 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 7 och avslår motionerna

2019/20:2677 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkande 7,

2019/20:2718 av Jessika Roswall m.fl. (M) yrkande 1,

2019/20:2739 av Gulan Avcı m.fl. (L),

2019/20:3108 av Annie Löf m.fl. (C) yrkande 1,

2019/20:3190 av Mats Green m.fl. (M) yrkande 20,

2019/20:3250 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkande 5 och

2019/20:3334 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 7.

Ställningstagande

Sverigedemokraterna anser att svensk industris viktigaste tillgång är arbetskraften, och därför är det viktigt att prioritera den framtida kompetensförsörjningen. Detta görs främst genom att vi utbildar vår egen arbetskraft och ser till att den matchas mot de behov som finns på den svenska arbetsmarknaden.

Utöver inhemsk arbetskraft kommer det alltid att finnas behov av att rekrytera viss högkompetent arbetskraft utifrån. För kompetenser som inte finns att tillgå på den svenska arbetsmarknaden är det viktigt att luckorna fylls på ett strukturerat sätt. Arbetsgivarna måste dock respektera svenska villkor i enlighet med den svenska arbetsmarknadsmodellen.

Att som utskottet nöja sig med pågående beredningsprocesser eller skrivningar i januariöverenskommelsen och tro att detta ska leda till en gynnsam utveckling på området är bara olyckligt önsketänkande. För att stärka kompetensförsörjningen av utbildad arbetskraft har vi inte tid att vänta, utan åtgärder behövs nu.

Vi anser därför att regeringen bör verka för att säkra kompetensförsörjningen i enlighet med vad vi utvecklar i vår motion.

5. Omställning och kompetensutveckling, punkt 2 (KD)

av Sofia Damm (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:3334 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 7 och avslår motionerna

2019/20:386 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 7,

2019/20:2677 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 7,

2019/20:2718 av Jessika Roswall m.fl. (M) yrkande 1,

2019/20:2739 av Gulan Avci m.fl. (L),

2019/20:3108 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 1,

2019/20:3190 av Mats Green m.fl. (M) yrkande 20 och

2019/20:3250 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkande 5.

Ställningstagande

Jag anser att det finns skäl att se över möjligheten att göra ett digitalt kunskapslyft. Kunskapslyftet skulle kunna inbegripa en grundutbildning i hantering av de vanligaste datorprogrammen för personer som inte har den kompetensen och som står till arbetsmarknadens förfogande. Ju längre man står utan arbete, desto mindre kompetensutvecklingsinsatser finns att tillgå, vilket ökar gapet mellan redan anställda och arbetslösa ytterligare.

Till skillnad från utskottet anser jag inte att det är lämpligt att invänta pågående beredningsprocesser eller utfallet av januariöverenskommelsen innan det är läge att ta initiativ till fler insatser för kompetensutveckling. Jag anser därför att regeringen bör ta initiativ till ett digitalt kunskapslyft i enlighet med vad som utvecklas i motionen.

Avslutningsvis vill jag understryka att jag inte delar utskottets positiva syn på regeringens förslag om utvecklingstid. I Kristdemokraternas budgetförslag avvisar partiet tydligt detta förslag (mot. 2019/20:3202).

6. Omställning och kompetensutveckling, punkt 2 (L)

av Gulan Avci (L) och Maria Arnholm (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2019/20:2739 av Gulan Avci m.fl. (L) och
avslår motionerna
2019/20:386 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 7,
2019/20:2677 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 7,
2019/20:2718 av Jessika Roswall m.fl. (M) yrkande 1,
2019/20:3108 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 1,
2019/20:3190 av Mats Green m.fl. (M) yrkande 20,
2019/20:3250 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkande 5 och
2019/20:3334 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 7.

Ställningstagande

Som utskottet lyfter fram har den tillsatta Arbetsrättsutredningen bl.a. i uppdrag att utreda hur arbetsgivare ska ta ett ökat ansvar för kompetensutveckling och anställdas omställningsförmåga. Utredningen ska också ta fram förslag på hur kostnaderna vid uppsägningar, särskilt för mindre företag, kan bli lägre och mer förutsägbara. Detta är naturligtvis bra, men vi anser att det dessutom behövs en utredning med bredare anslag.

Liberalerna efterfrågar en genomgripande utredning som redogör för vilka incitament företag behöver från det offentliga för att kunna investera mer i sin personal och vilken offentlig aktör som bör ha det övergripande ansvaret för kompetensförsörjning hos företag. Arbetsmarknadens parter behöver vara involverade i utredningen för att modellen ska vinna brett stöd hos samhällets företag och löntagare. Det offentliga behöver tillföra regelförenklingar, ekonomiska incitament och system som möjliggör att det livslånga lärandet premieras.

Vi anser därför att regeringen bör tillsätta en utredning med uppdrag att främja vidareutbildning och kompetensutveckling i enlighet med vad som utvecklas i vår motion.

7. Arbetsförmedlingen, punkt 3 (M)

av Mats Green (M), Saila Quicklund (M) och Josefin Malmqvist (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2019/20:3190 av Mats Green m.fl. (M) yrkandena 6 och 7,
bifaller delvis motion

2019/20:3202 av Désirée Pethrus m.fl. (KD) yrkande 7 och avslår motionerna
2019/20:12 av Magnus Jacobsson (KD),
2019/20:327 av Per-Arne Håkansson (S),
2019/20:1046 av Rikard Larsson (S),
2019/20:1415 av Olle Thorell m.fl. (S),
2019/20:2152 av Camilla Waltersson Grönvall och Sten Bergheden (båda M),
2019/20:2333 av Azadeh Rojhan Gustafsson m.fl. (S) och
2019/20:3127 av Sultan Kayhan (S).

Ställningstagande

Moderaterna har under en lång tid föreslagit att Arbetsförmedlingen ska reformeras i grunden. Vi vill ha en struktur där andra aktörer på arbetsmarknaden spelar en betydligt större roll än i dag. Vårt förslag innebär ett mer renodlat system där en ny statlig myndighet ansvarar dels för myndighetsutövning, kontroll och uppföljning, dels för bedömningar av den arbetssökandes behov. Samtidigt öppnas matchningsfunktionen för ett begränsat antal fristående aktörer. En central del av vårt förslag är tydlig uppföljning och kontroll och ett system där den som kan uppvisa goda resultat premieras.

Liksom utskottet välkomnar vi regeringens nya inriktning för det fortsatta arbetet med att reformera Arbetsförmedlingen som innebär att reformen skjuts fram och att regeringen backar från att utforma ett system som helt bygger på lagen om valfrihetssystem. Till skillnad från utskottet anser vi dock inte att hela vårt förslag om hur Arbetsförmedlingen ska reformeras är tillgodosett genom den nya inriktningen. För oss är det bl.a. viktigt att regeringen förbereder för ett system där ett mindre antal etablerade aktörer upphandlas. Endast så kan kvalitet och kontroll säkerställas. Vi anser också att kommunerna behöver få ett större ansvar för arbetsmarknadspolitiken. Många av de arbetslösa har stora behov av utbildning, och detta behov kommer att öka under de närmaste åren till följd av det stora antalet nyanlända som behöver komma in på arbetsmarknaden. Det finns också många människor som har varit inskrivna hos Arbetsförmedlingen under lång tid men som ändå inte fått insatser eller sysselsättning. Vi vill därför att kommunerna ska ta över huvudansvaret för personer som varit arbetslösa i mer än tre år.

Vi noterar att Riksrevisionen har granskat styrningen av Arbetsförmedlingens matchningsarbete och att Riksrevisionen finner risker för bristande effektivitet och likvärdighet i Arbetsförmedlingens matchningsverksamhet (RiR 2019:18). Vi anser därför att regeringen bör utreda hur effektivitet och likvärdighet i Arbetsförmedlingens matchningsverksamhet kan säkerställas och hänvisar till den motion som Moderaterna har lämnat med anledning av regeringens skrivelse om Riksrevisionens granskning som kommer att beredas i ett annat sammanhang (mot. 2019/20:3444).

Vi vill vidare påminna om att det gemensamma budgetförslag för 2019 som Moderaterna och Kristdemokraterna lade fram hösten 2018, och som bifölls av riksdagen, innebar en effektivisering av Arbetsförmedlingen och de arbetsmarknadspolitiska insatserna och programmen. Vi anser att denna förändring bör ligga kvar och hänvisar till Moderaternas budgetförslag för 2020 (mot. 2019/20:3298 som behandlas i bet. 2019/20:AU2). Vi kan konstatera att Arbetsförmedlingen inte har förbrukat alla medel under 2019; enligt regeringens beräkningar har ca 900 miljoner kronor inte använts.

Vi anser att regeringen bör reformera Arbetsförmedlingen i enlighet med Moderaternas förslag som vi redogör för ovan och att regeringen bör vidta åtgärder för att kommunerna ska ta över huvudansvaret för personer som varit arbetslösa i mer än tre år.

8. Arbetsförmedlingen, punkt 3 (KD)

av Sofia Damm (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2019/20:3202 av Désirée Pethrus m.fl. (KD) yrkande 7,
bifaller delvis motion
2019/20:3190 av Mats Green m.fl. (M) yrkande 6 och
avslår motionerna
2019/20:12 av Magnus Jacobsson (KD),
2019/20:327 av Per-Arne Håkansson (S),
2019/20:1046 av Rikard Larsson (S),
2019/20:1415 av Olle Thorell m.fl. (S),
2019/20:2152 av Camilla Waltersson Grönvall och Sten Bergheden (båda M),
2019/20:2333 av Azadeh Rojhan Gustafsson m.fl. (S),
2019/20:3127 av Sultan Kayhan (S) och
2019/20:3190 av Mats Green m.fl. (M) yrkande 7.

Ställningstagande

Kristdemokraterna har under lång tid föreslagit att Arbetsförmedlingen ska läggas ned i sin nuvarande form. Jag anser att staten ska ha huvudansvar för arbetsmarknadspolitiken men att matchningsfunktionen ska öppnas för fristående aktörer. Mitt förslag innebär att en ny statlig myndighet ansvarar dels för att bedöma vilka behov en arbetssökande har och att följa upp den enskildes rättigheter och de krav som ställs på vederbörande, dels för att följa upp och utvärdera de fristående aktörerna och betala ut deras ersättning efter

resultat. De fristående aktörerna får ett helhetsansvar för sina arbetssökande och för att dessa får rätt insatser. Matchningsaktörerna ska ges resultatstyrd ersättning.

Liksom utskottet välkomnar jag regeringens nya inriktning för det fortsatta arbetet med att reformera Arbetsförmedlingen som innebär att reformen skjuts fram och att regeringen backar från att utforma ett system som helt bygger på lagen om valfrihetssystem. Till skillnad från utskottet anser jag dock inte att hela Kristdemokraternas förslag om hur Arbetsförmedlingen ska reformeras är tillgodosett genom den nya inriktningen. För mig är det bl.a. viktigt att regelverket är stramt. Det ska finnas skarpa kvalitetskriterier och en gedigen kompetens vad gäller kontroll och uppföljning. Aktörerna ska mätas och rankas efter resultat. Vidare anser även jag att staten ska ha ett fortsatt ansvar för nyanländas etablering, men det finns exempel på kommuner som har kapacitet och förmåga att snabbare få nyanlända i jobb, och dessa bör därför få ta ett större ansvar för nyanländas jobbetablering.

Jag vill också påminna om att det gemensamma budgetförslag för 2019 som Moderaterna och Kristdemokraterna lade fram hösten 2018, och som bifölls av riksdagen, innebar en effektivisering av Arbetsförmedlingen och de arbetsmarknadspolitiska insatserna och programmen. Jag anser att denna förändring bör ligga kvar och hänvisar till Kristdemokraternas budgetförslag för 2020 (mot. 2019/20:3202 som behandlas i bet. 2019/20:AU2). Jag kan konstatera att Arbetsförmedlingen inte har förbrukat alla medel under 2019; enligt regeringens beräkningar har ca 900 miljoner kronor inte använts.

Jag anser att regeringen bör reformera Arbetsförmedlingen i enlighet med Kristdemokraternas förslag som jag redogör för ovan.

9. Arbetsmarknadspolitiska program och insatser m.m., punkt 4 (M)

av Mats Green (M), Saila Quicklund (M) och Josefin Malmqvist (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:3190 av Mats Green m.fl. (M) yrkande 9 och avslår motionerna

2019/20:167 av Martina Johansson (C),

2019/20:407 av Solveig Zander och Anders Åkesson (båda C) yrkande 3,

2019/20:539 av Ali Esbati m.fl. (V) yrkandena 9, 11 och 12,

2019/20:1113 av Leila Ali-Elmi (MP) yrkandena 1 och 2,

2019/20:1855 av Joakim Sandell m.fl. (S) yrkande 7,

2019/20:2171 av Lotta Finstorp m.fl. (M, KD),

2019/20:2781 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 3,
2019/20:3104 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 7,
2019/20:3202 av Désirée Pethrus m.fl. (KD) yrkandena 16 och 30 samt
2019/20:3259 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 4.

Ställningstagande

Dagens subventioner fungerar dåligt och är krångliga och administrativt tungrodda. För att fler ska kunna få ett första jobb eller komma tillbaka i arbete vill vi ersätta befintliga stöd med ett nytt. Vi föreslår ett nytt anställningsstöd som bygger på nystartsjobben och som är det stöd som fungerar bäst i dag. Det kräver ingen arbetsmarknadspolitisk bedömning utan endast att personen har varit arbetslös i minst ett år eller är nyanländ. Stödet ökar med tiden i arbetslöshet och ska betalas ut under lika lång tid som den anställde varit arbetslös. För nyanlända kan stödet beviljas i upp till fyra år. För att fler arbetsgivare ska anställa via denna stödform bör det övervägas om Skatteverket ska bevilja nystartsjobben.

Vi noterar att utskottet är tydligt med att subventionerade anställningar inte får användas på ett sätt som leder till osund konkurrens och utnyttjande av individer med svag ställning på arbetsmarknaden. Vi vill framhålla att vårt förslag innebär att det som huvudregel bör finnas en gräns för hur stor andel av de anställda som får ha en subventionerad anställning hos en och samma arbetsgivare.

När det gäller nystartsjobben välkomnar vi att regeringen slopat kravet på kollektivavtalsenliga villkor för allt utom lön. På så vis kan fler få chans att gå från utanförskap till arbete. Vi vill dock se ytterligare en förändring som innebär att nystartsjobben inte kvalificerar till arbetslöshetsersättning. På så vis kan det undvikas att nystartsjobben används som ett kostsamt sätt att få personer att uppfylla ett arbetsvillkor i arbetslöshetsförsäkringen.

Vi anser att regeringen bör återkomma med förslag om ett förenklat regelverk för subventionerade anställningar i enlighet med vad som anförts ovan.

Avslutningsvis vill vi understryka att vi inte delar utskottets positiva syn på regeringens förstärkningar av bl.a. extratjänsterna och introduktionsjobben. Vi anser att Arbetsförmedlingens insatser måste bli mer kostnadseffektiva, vilket tydligt framgår av Moderaternas budgetförslag för 2020 (mot. 2019/20:3298).

10. Arbetsmarknadspolitiska program och insatser m.m., punkt 4 (V)

av Ali Esbati (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2019/20:539 av Ali Esbati m.fl. (V) yrkandena 9, 11 och 12 samt

2019/20:3104 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 7 och

avslår motionerna

2019/20:167 av Martina Johansson (C),

2019/20:407 av Solveig Zander och Anders Åkesson (båda C) yrkande 3,

2019/20:1113 av Leila Ali-Elmi (MP) yrkandena 1 och 2,

2019/20:1855 av Joakim Sandell m.fl. (S) yrkande 7,

2019/20:2171 av Lotta Finstorp m.fl. (M, KD),

2019/20:2781 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 3,

2019/20:3190 av Mats Green m.fl. (M) yrkande 9,

2019/20:3202 av Désirée Pethrus m.fl. (KD) yrkandena 16 och 30 samt

2019/20:3259 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 4.

Ställningstagande

Jag anser i likhet med utskottet att subventionerade anställningar är en bra och nödvändig åtgärd för att hjälpa nyanlända, långtidsarbetslösa och personer med funktionsnedsättning att få en fastare anknytning till arbetsmarknaden. Nuvarande system med subventionerade anställningar har dock under lång tid varit behäftat med risker och problem. Vid sidan av den uppenbara risken för undanträngningseffekter finns stora problem med oegentligheter, överutnyttjande och andra felaktigheter.

Jag menar att det krävs ytterligare åtgärder för att komma till rätta med de problem som i dag finns på området. Det duger inte att som utskottet nöja sig med att invänta pågående beredningsprocesser eller tro att några skrivningar i januariavtalet ska bidra till att lösa de missförhållanden som råder kring subventionerade anställningar.

En annan angelägen fråga när det gäller anställningar med statligt stöd är återgången till arbete efter sjukskrivning. Möjligheterna att pröva nytt arbete för att komma ur en sjukskrivning bör utökas. Arbetsgivare kan vara ovilliga att anställa någon som kommer direkt från sjukskrivning. Om anställningen är subventionerad till en början skulle det kunna minska den oviljan.

Jag anser därför att regeringen i enlighet med vad som anförts ovan bör vidta följande åtgärder när det gäller arbetsmarknadspoliska program och insatser m.m.:

- införa krav på att arbetsgivare som anställer personer med subventioner ska vara skyldiga att utfärda ett arbetsintyg till den anställde när anställningen upphör
- återinföra kravet om att andra anställningsförmåner än lön ska följa av eller vara likvärdiga med förmåner enligt kollektivavtal i nystartsjobben
- göra en kartläggning av lön, arbetsvillkor och arbetstider differentierad på branscher, kön och utländsk bakgrund

- utreda hur återgången till arbete efter sjukskrivning kan underlättas genom anställningar med statligt stöd.

Avslutningsvis vill jag understryka att jag inte delar utskottets positiva syn på regeringens satsningar på utvecklingstid, upphandlade matchningstjänster och etableringsjobb. Jag anser att fler arbetslösa borde ges möjlighet att delta i arbetsmarknadsutbildningar och att medlen till subventionerade anställningar bör utökas, vilket framgår av Vänsterpartiets budgetförslag för 2020 (se bet. 2019/20:AU2).

11. Arbetsmarknadspolitiska program och insatser m.m., punkt 4 (KD)

av Sofia Damm (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2019/20:2781 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 3 och
2019/20:3202 av Désirée Pethrus m.fl. (KD) yrkandena 16 och 30 samt
avslår motionerna
2019/20:167 av Martina Johansson (C),
2019/20:407 av Solveig Zander och Anders Åkesson (båda C) yrkande 3,
2019/20:539 av Ali Esbati m.fl. (V) yrkandena 9, 11 och 12,
2019/20:1113 av Leila Ali-Elmi (MP) yrkandena 1 och 2,
2019/20:1855 av Joakim Sandell m.fl. (S) yrkande 7,
2019/20:2171 av Lotta Finstorp m.fl. (M, KD),
2019/20:3104 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 7,
2019/20:3190 av Mats Green m.fl. (M) yrkande 9 och
2019/20:3259 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 4.

Ställningstagande

Jag konstaterar att de stora grupper som i dag står långt ifrån arbetsmarknaden och som tidigare fick plats inom ramen för sysselsättningsfasen i ökande utsträckning lämnas utan någon som helst åtgärd. För att inte lämna dessa människor i sticket är det nödvändigt att införa en ankaråtgärd som främjar ett bibehållt arbetsmarknadsdeltagande. En ankaråtgärd i form av s.k. ankarjobb ska vara obligatorisk för den som stått utanför arbetsmarknaden i 450 dagar och i jobb- och utvecklingsgarantin i 150 dagar.

Vidare konstaterar jag att det i dag finns över 350 arbetsintegrerande sociala företag i Sverige som ger ca 9 000 personer arbete, arbetsträning och rehabiliterande insatser. Kristdemokraterna ser gärna att fler sådana företag

växer fram, då de bedöms sänka trösklarna in på arbetsmarknaden för vissa grupper arbetssökande som kanske inte haft ett arbete på lång tid. Kristdemokraterna har därför genomfört satsningar i sina budgetförslag bl.a. för att utöka handledarstödet hos arbetsintegrerande sociala företag. Med utgångspunkt i den viktiga insats de arbetsintegrerande sociala företagen gör på arbetsmarknaden anser Kristdemokraterna att det är angeläget att underlätta beslutsfattandet kring anvisningar av arbetssökande till dessa företag. En väg att göra detta är att införa en tydligare definition av arbetsintegrerande sociala företag. Jag beklagar att utskottet inte alls tycks se behovet av denna önskvärda förändring.

Vidare när det gäller personer som står långt ifrån arbetsmarknaden konstaterar jag att parterna på svensk arbetsmarknad kommit överens om etableringsjobb, en reform som regeringen tillsammans med Centerpartiet och Liberalerna har valt att stödja. Jag hade för min del föredragit förslaget från de tidigare allianspartierna om s.k. inträdesjobb men anser samtidigt att det avtal som nu slutits av parterna bör välkomnas och utvärderas. Jag kommer noggrant att följa genomförandet och resultaten av den nya anställningsformen. Det är t.ex. centralt att en konstruktion där staten betalar ut den subventionerade delen direkt till den anställde inte öppnar för bedrägerier.

Jag anser att regeringen i enlighet med vad som anförts ovan bör vidta följande åtgärder när det gäller arbetsmarknadspolitiska program och insatser:

- utreda förutsättningarna för att införa ankarjobb som sysselsättning till långtidsarbetslösa
- utreda om det bör införas en författningsreglerad definition av arbetsintegrerande sociala företag
- säkerställa kontinuerlig granskning av etableringsjobben.

Avslutningsvis vill jag understryka att jag inte delar utskottets positiva syn på regeringens förstärkningar av bl.a. extratjänsterna och arbetsmarknadsutbildningar i Arbetsförmedlingens regi. Jag anser att Arbetsförmedlingens insatser måste bli mer kostnadseffektiva, vilket framgår av Kristdemokraternas budgetförslag för 2020 (se bet. 2019/20:AU2).

12. Särskilt om insatser för personer med funktionsnedsättning, punkt 5 (M)

av Mats Green (M), Saila Quicklund (M) och Josefin Malmqvist (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2019/20:3190 av Mats Green m.fl. (M) yrkande 11 i denna del och

avslår motionerna
2019/20:819 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkandena 22, 24 och 25,
2019/20:1714 av Helena Bouveng (M),
2019/20:2742 av Bengt Eliasson m.fl. (L) yrkandena 16 och 17 samt
2019/20:2777 av Carina Ståhl Herrstedt (SD).

Ställningstagande

Vi anser att Samhall AB:s uppgift att erbjuda sysselsättning åt personer som har en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga är en viktig del av arbetsmarknadspolitiken. Vi noterar att flera granskningar av Samhall har belyst att många anställda har potential att övergå till arbete på den reguljära arbetsmarknaden och också vill det. Eftersom en anställning hos Samhall är trygg och ibland även ger högre lön än genomsnittligt för liknande arbeten på den ordinarie arbetsmarknaden blir dock många kvar även när arbetsförmågan har utvecklats och arbete på den reguljära arbetsmarknaden blivit möjligt.

Vi anser mot denna bakgrund att regeringen bör överväga om Samhall ska ges möjlighet att erbjuda tillfälliga anställningar inom ramen för grunduppdraget. Det skulle ge möjlighet att pröva individen i arbete och bedöma vilken långsiktig insats som är lämpligast.

13. Särskilt om insatser för personer med funktionsnedsättning, punkt 5 (SD)

av Magnus Persson (SD), Ebba Hermansson (SD) och Alexander Christiansson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:819 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkandena 22, 24 och 25 samt
avslår motionerna
2019/20:1714 av Helena Bouveng (M),
2019/20:2742 av Bengt Eliasson m.fl. (L) yrkandena 16 och 17,
2019/20:2777 av Carina Ståhl Herrstedt (SD) och
2019/20:3190 av Mats Green m.fl. (M) yrkande 11 i denna del.

Ställningstagande

Ett vanligt reguljärt jobb är inte alltid ett alternativ för arbetslösa med nedsatt arbetsförmåga. För denna grupp behövs ökad flexibilitet. Vi delar naturligtvis utskottets uppfattning att arbetsmarknadspolitiken bör inriktas på att inkludera

även personer med funktionsnedsättning och skapa möjlighet för alla till arbete utifrån egna förutsättningar. Den politik som regeringspartierna står för på området anser vi dock inte är tillräcklig för att nå det önskade målet. Det bör således övervägas ytterligare insatser på området.

Ett förslag är att se över möjligheten att införa någon form av flexjobb, dvs. en särskild anställningsform för den som har väsentligt och permanent nedsatt arbetsförmåga. Med ett flexjobb kan den som har nedsatt arbetsförmåga arbeta 100 procent av sin individuella förmåga och få 100 procent av lönen. Arbetsgivaren betalar endast för den tid som flexjobbaren kan arbeta, och staten tillskjuter pengar för resterande del av lönen.

Vi har också förslag som särskilt gäller personer med behov av teckentolk. Denna grupp har visat sig ha svårigheter att få arbete utan stöd av någon arbetsmarknadsinsats. Många döva bedöms ha nedsatt arbetsförmåga och får då arbete med lönebidrag, trots att en anpassad arbetsmiljö i många fall förmodligen skulle räcka. De bidrag som arbetsgivare kan söka är begränsade och fortfarande administrativt krångliga, och stödet som går att söka från Arbetsförmedlingen är direkt kopplat till utbildning och seminarieverksamhet. Det finns också stöd att söka från regioner, men dessa är endast för tillfällig vardagstolkning. Det finns alltså ett stort behov av flexibla insatser för att förbättra möjligheten för personer i behov av teckentolk att få eller behålla ett arbete.

Vi anser därför att regeringen i enlighet med vad som anförts ovan bör vidta följande åtgärder:

- se över möjligheterna att införa någon form av flexjobb för personer med nedsatt arbetsförmåga
- undersöka möjligheterna att underlätta för personer i behov av teckentolk att komma in på arbetsmarknaden
- återkomma med förslag på flexibla insatser för att personer i behov av teckentolk ska kunna få eller behålla ett arbete.

När det i övrigt gäller frågor om insatser för personer med funktionsnedsättning som utskottet behandlar i detta avsnitt vill vi hänvisa till att Sverigedemokraterna i sitt budgetförslag för 2020 har förslag om att lönebidrag och andra insatser som finns för att göra det möjligt för alla att delta på arbetsmarknaden ska kvarstå och i vissa delar utökas (se bet. 2019/20:AU2).

14. Särskilt om insatser för utsatta EU-medborgare, punkt 7 (V)

av Ali Esbati (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2019/20:2578 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 15–18 och 24.

Ställningstagande

De utsatta EU-medborgare som tigger på våra gator är ett akut tecken på en social katastrof i dagens Europa. Frågan om utsatta EU-medborgare i Sverige har kommit att debatteras utifrån att människorna som tigger är ett problem, snarare än den fattigdom och rasism som driver dem till att tigga. Vänsterpartiet har ett annat svar på situationen för de utsatta EU-medborgarna än vad övriga partier har. Den politiken består av robusta välfärdsinsatser baserade på ett tydligt rättighetsperspektiv. Till skillnad från vad utskottet tycks mena om att ansvaret fullt ut vilar på hemländerna anser jag att vi faktiskt har ett ansvar att hjälpa de personer som sökt sig till Sverige i syfte att finna försörjning.

Jag är starkt kritisk till att arbetsmarknadspolitiken är helt frånvarande i den svenska politiken för utsatta EU-medborgare. Det är uppenbart att insatserna som det svenska samhället svarar med inte är formulerade för att möta gruppens behov eller säkerställa efterlevnaden av deras rättigheter. Trots att gruppen i första hand söker försörjning har det aldrig varit arbetsmarknadsministern som haft ansvar för deras situation, och de nationella samordnarnas uppdrag som utskottet hänvisar till har inte haft särskilt mycket fokus på att ordna möjligheter till försörjning.

Jag anser att regeringen bör vidta följande åtgärder för att möta de behov som utsatta EU-medborgare har:

- prioritera arbetsmarknadspolitiska insatser inom politiken för utsatta EU-medborgare och ge den nationella samordnaren för utsatta EU-medborgare i uppdrag att arbeta med arbetsmarknadspolitiska insatser och att samverka med Arbetsförmedlingen
- säkerställa att handläggare vid Arbetsförmedlingen har den kunskap som krävs för att bemöta utsatta EU-medborgare, så att rättighetsperspektivet genomsyrar Arbetsförmedlingens arbete
- förtydliga Arbetsförmedlingens ansvar för gruppen utsatta EU-medborgare och skyldigheter att ge stöd genom långsiktiga insatser
- se över möjligheten att införa en rätt till ersättning under insatser riktade till utsatta EU-medborgare
- verka för att det inom ESF+ blir möjligt att använda medlen till att kombinera olika insatser och arbeta transnationellt utifrån ett helhetsperspektiv samt att det ska bli möjligt att använda medlen till arbetsmarknadsinsatser för utsatta EU-medborgare.

15. Arbetslöshetsförsäkringen, punkt 8 (M)

av Mats Green (M), Saila Quicklund (M) och Josefin Malmqvist (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:3190 av Mats Green m.fl. (M) yrkande 2 och avslår motionerna

2019/20:197 av Rickard Nordin (C) yrkande 2,

2019/20:407 av Solveig Zander och Anders Åkesson (båda C) yrkande 2,

2019/20:811 av Magnus Persson m.fl. (SD) yrkande 8,

2019/20:1402 av Carina Ödebrink och Peter Persson (båda S),

2019/20:2138 av Teres Lindberg (S),

2019/20:2172 av Lotta Finstorp (M),

2019/20:2272 av Sara Heikkinen Breitholtz m.fl. (S),

2019/20:2451 av Rasmus Ling (MP) och

2019/20:2960 av Edward Riedl (M).

Ställningstagande

Arbetslöshetsförsäkringen bör enligt Moderaterna präglas av en tydlig arbetslinje, och Moderaterna förespråkar därför en stramare försäkring som upprätthåller drivkrafterna att gå från bidrag till arbete.

Arbetslöshetsförsäkringen reformerades under alliansregeringen för att uppmuntra till arbete, öka sysselsättningen och stärka dess roll som omställningsförsäkring. Enligt ekonomiska bedömare som Konjunkturinstitutet och Riksbanken leder reformer av detta slag till ett ökat deltagande på arbetsmarknaden och därmed till ökad sysselsättning. Höjningen av arbetslöshetsersättningen som regeringen genomförde 2016 har motsatt effekt. En hög arbetslöshetsersättning förlänger arbetslöshetsperioderna eftersom det leder till att människor skjuter upp sitt jobbsökande eller ställer högre krav för att acceptera ett nytt jobb.

Vi anser att det är viktigt att även fortsättningsvis värna arbetslöshetsförsäkringens roll som omställningsförsäkring. Till skillnad från utskottet känner vi oss inte trygga med att det pågående reformarbetet på området kommer att leverera de nödvändiga förändringar som behövs. Vi vill i stället se konkreta insatser där utformningen av arbetslöshetsförsäkringen ses över med inriktning på att säkerställa att taknivåer och avtrappning tydligt uppmuntrar till att söka och skaffa jobb.

Med det anförda anser vi att regeringen skyndsamt bör återkomma med förslag om att förändra arbetslöshetsförsäkringen till en effektiv omställningsförsäkring.

Avslutningsvis vill vi hänvisa till att Moderaterna i sitt budgetförslag har ett antal förslag om arbetslöshetsförsäkringen (mot. 2019/20:3298). De handlar bl.a. om att begränsa antalet ersättningsdagar, att tidsbegränsa aktivitetsstödet så att detta upphör vid arbetslöshet längre än tre år och att återinföra den karensdag som tagits bort i arbetslöshetsförsäkringen.

16. Arbetslöshetsförsäkringen, punkt 8 (SD)

av Magnus Persson (SD), Ebba Hermansson (SD) och Alexander Christiansson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2019/20:811 av Magnus Persson m.fl. (SD) yrkande 8 och
avslår motionerna
2019/20:197 av Rickard Nordin (C) yrkande 2,
2019/20:407 av Solveig Zander och Anders Åkesson (båda C) yrkande 2,
2019/20:1402 av Carina Ödebrink och Peter Persson (båda S),
2019/20:2138 av Teres Lindberg (S),
2019/20:2172 av Lotta Finstorp (M),
2019/20:2272 av Sara Heikkinen Breitholtz m.fl. (S),
2019/20:2451 av Rasmus Ling (MP),
2019/20:2960 av Edward Riedl (M) och
2019/20:3190 av Mats Green m.fl. (M) yrkande 2.

Ställningstagande

Arbetslöshet innebär många förändringar i en människas vardag, både ekonomiskt och socialt. För att få ersättning finns det en uppsättning krav, varav ett är att den arbetssökande ska söka och ta arbete i hela landet från första dagen i arbetslöshet. Detta innebär i praktiken att en arbetssökande kan bli tvungen att lämna sin hemort och sin familj för att flytta till en helt annan del av landet om han eller hon får anställning på annan ort.

På ett samhällsekonomiskt plan kan detta möjligen ses som rimligt men på det individuella och mänskliga planet är det många arbetssökande som upplever detta krav som stressande. Vi vänder oss inte emot tanken att man ska flytta till jobben; däremot vill vi ge människor en rimlig chans att i första hand kunna stanna i sin hemort och söka arbete där. Det är enligt vår mening

inte heller eftersträvansvärt att alla ska lämna landsbygden, utan vi vill se en levande landsbygd.

Som utskottet påpekar har den pågående utredningen om arbetslöshetsförsäkringen i uppdrag att analysera och eventuellt lämna förslag om att återinföra 100-dagarsregeln. Till skillnad från utskottet finner vi inte att denna utredning bör avvaktas, utan vi anser att regeringen skyndsamt bör lägga fram förslag om att återinföra den s.k. 100-dagarsregeln som ger möjlighet att begränsa sitt geografiska sökområde de första 100 dagarna.

Avslutningsvis vill vi hänvisa till att Sverigedemokraterna i sitt budgetförslag också har ett antal förslag om arbetslöshetsförsäkringen (mot. 2019/20:2651). De handlar om att arbetslöshetsförsäkringen bör vara helt statligt finansierad och ansvaret flyttas till Försäkringskassan samt om att ersättningsnivån för de första 100 dagarna i arbetslöshet bör höjas från dagens nivå.

Särskilda yttranden

1. Fler vägar till jobb, punkt 1 (SD)

Magnus Persson (SD), Ebba Hermansson (SD) och Alexander Christiansson (SD) anför:

Sverigedemokraterna vill införa en form av lärlingsanställningar och har förslag om detta i bl.a. kommittémotion 2019/20:811 yrkande 6. Avsikten är att det ska vara en utbildningsinsats där gymnasiestudier kan kombineras med möjligheten att lära sig ett yrke hos en arbetsgivare. I kommittémotion 2019/20:2637 har partiet förslag om att införa ett starta-eget-bidrag för yrkesverksamma.

Eftersom utskottet behandlar dessa förslag i samband med beredningen av budgetpropositionen för 2020 utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv respektive utgiftsområde 24 Näringsliv (bet. 2019/20:AU2 respektive bet. 2019/20:NU1) har vi inte möjlighet att i detta ärende reservera oss till förmån för förslagen. Vi står naturligtvis bakom de budgetförslag som Sverigedemokraterna presenterat och hänvisar till Sverigedemokraternas reservation respektive särskilda yttrande i nämnda betänkanden.

2. Fler vägar till jobb, punkt 1 (C)

Martin Ådahl (C) anför:

I partimotion 2019/20:3108 framhåller Centerpartiet att om inte etableringsjobben ger tillräcklig effekt bör det lagstiftas om en ny form av lärlingsjobb med lägre ingångslön (yrkande 6). I kommittémotion 2019/20:3251 understryker partiet vikten av att verka för att öka möjligheten till lärlingsjobb som även småföretag kan erbjuda (yrkande 16).

Jag står naturligtvis bakom vad som anförs i dessa motioner om behovet av reformer för att fler ska ges möjlighet att komma in på arbetsmarknaden. Som utskottet konstaterar pågår nu ett intensivt arbete för att införa etableringsjobben, och som Centerpartiet också framhåller i sin partimotion bör effekterna av etableringsjobben utvärderas innan andra åtgärder övervägs. Jag avstår därmed från att reservera mig till förmån för förslagen.

3. Fler vägar till jobb, punkt 1 (V)

Ali Esbati (V) anför:

I partimotion 2019/20:2690 avvisar Vänsterpartiet regeringens föreslagna satsning på etableringsjobb. Vänsterpartiet anser att etableringsjobb bör införas i enlighet med parternas principöverenskommelse. Företag utan kollektivavtal och bemanningsföretag ska således inte omfattas. Partiet avvisar även regeringens föreslagna satsning på utvecklingstid.

Eftersom utskottet behandlar dessa förslag i samband med beredningen av budgetpropositionen för 2020 utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv (bet. 2019/20:AU2) har jag inte möjlighet att i detta ärende reservera mig till förmån för förslagen. Jag står naturligtvis bakom det budgetförslag som Vänsterpartiet presenterat och hänvisar till partiets särskilda yttrande i nämnda betänkande.

4. Fler vägar till jobb, punkt 1 (KD)

Sofia Damm (KD) anför:

I kommittémotion 2019/20:3202 har Kristdemokraterna förslag om att etableringsjobben ska granskas kontinuerligt (yrkande 30). Det är viktigt att följa genomförandet och resultatet av denna nya anställningsform och att se till att konstruktionen med att den subventionerade delen betalas ut direkt till den anställde inte öppnar för bedrägerier.

Utskottet behandlar detta förslag i avsnittet Arbetsmarknadspolitiska program och insatser m.m., och jag hänvisar därför till min reservation under den nämnda punkten.

5. Omställning och kompetensutveckling, punkt 2 (C)

Martin Ådahl (C) anför:

I partimotion 2019/20:3108 framhåller Centerpartiet bl.a. att möjligheterna till omställning från ett arbete till ett annat bör förbättras genom en mer flexibel arbetsmarknad med bättre system för omställning (yrkande 1). Liknande förslag har partiet i kommittémotion 2019/20:3250 yrkande 5.

Som utskottet lyfter fram finns frågor om kompetensutveckling och omställningsförmåga med i januariavtalet, och ett omfattande utredningsarbete pågår där dessa frågor behandlas. Jag står givetvis bakom förslagen i nämnda motioner men avstår mot bakgrund av det pågående utredningsarbetet från att reservera mig till förmån för förslagen.

6. Omställning och kompetensutveckling, punkt 2 (V)

Ali Esbati (V) anför:

I partimotion 2019/20:2690 avvisar Vänsterpartiet bl.a. regeringens föreslagna satsning på utvecklingstid. I ett läge där arbetslösheten ökar och konjunkturen faller anser Vänsterpartiet att resurserna i stället bör riktas till grupper med svag förankring på arbetsmarknaden.

Eftersom utskottet behandlar detta förslag i samband med beredningen av budgetpropositionen för 2020 utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv (bet. 2019/20:AU2) har jag inte möjlighet att i detta ärende reservera mig till förmån för förslaget. Jag står naturligtvis bakom det budgetförslag som Vänsterpartiet presenterat och hänvisar till partiets särskilda yttrande i nämnda betänkande.

7. Arbetsförmedlingen, punkt 3 (M, KD)

Mats Green (M), Saila Quicklund (M), Josefin Malmqvist (M) och Sofia Damm (KD) anför:

Som framgår av Moderaternas och Kristdemokraternas respektive reservationer delar vi inte regeringens syn på hur Arbetsförmedlingen ska reformeras. Vi välkomnar det nya besked som regeringen har lämnat som innebär att regeringen och dess samarbetspartier efter krav från Moderaterna och Kristdemokraterna backar när det gäller såväl tidsplan som lagen om valfrihetssystem. Vi beklagar dock att regeringen inte långt tidigare har hörsammat vår kritik om lagen om valfrihetssystem och vår starka oro över en orealistisk tidsplan och stora oklarheter över kommunernas roll och förutsättningar, för att bara nämna något av en räckta exempel. Vi kommer även fortsättningsvis att noga bevaka regeringens arbete med att reformera Arbetsförmedlingen, och återkommer i andra sammanhang.

8. Arbetsförmedlingen, punkt 3 (SD)

Magnus Persson (SD), Ebba Hermansson (SD) och Alexander Christiansson (SD) anför:

Sverigedemokraterna har i bl.a. kommittémotion 2019/20:2651 förslag om att fortsätta reformeringen av Arbetsförmedlingen. Den kostsamma myndigheten bör enligt Sverigedemokraterna avvecklas i dess nuvarande form. Fungerande funktioner, såsom stöd till personer med funktionsnedsättning, bör finnas kvar hos myndigheten, medan verksamheten i övrigt öppnas för andra aktörer. Vi vill också utreda hur en ersättningsmodell som grundas på faktiskt resultat bör utformas.

Eftersom utskottet behandlar detta förslag i samband med beredningen av budgetpropositionen för 2020 utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv (bet. 2019/20:AU2) har vi inte möjlighet att i detta ärende reservera oss till förmån för förslaget. Vi står naturligtvis bakom de budgetförslag som Sverigedemokraterna presenterat och hänvisar till Sverigedemokraternas reservation i det nämnda betänkandet.

Vi har naturligtvis noterat det nya besked som regeringen har lämnat om inriktningen för det fortsatta arbetet med att reformera Arbetsförmedlingen och välkomnar att regeringen har lyssnat på den kritik som bl.a. Sverigedemokraterna har framfört.

9. Arbetsförmedlingen, punkt 3 (V)

Ali Esbati (V) anför:

I partimotion 2019/20:2690 framhåller Vänsterpartiet att det behövs en reformering av Arbetsförmedlingen men i en helt annan riktning än den som regeringen och dess stödpartier kommit överens om. En sammanhållen statlig

arbetsförmedling med nationell överblick är en förutsättning för att kunna föra en aktiv arbetsmarknadspolitik. Fokus bör läggas på kraftfulla arbetsmarknadsinsatser, inte på att förbereda en illa genomtänkt reformering.

Eftersom utskottet behandlar detta förslag i samband med beredningen av budgetpropositionen för 2020 utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv (bet. 2019/20:AU2) har jag inte möjlighet att i detta ärende reservera mig till förmån för förslaget. Jag står naturligtvis bakom de budgetförslag som Vänsterpartiet presenterat och hänvisar till Vänsterpartiets särskilda yttrande i det nämnda betänkandet.

Jag vill också hänvisa till det utskottsinitiativ som jag föreslog den 12 november 2019 i arbetsmarknadsutskottet (se prot. 2019/20:10). Mitt förslag innebar att riksdagen skulle anmoda regeringen att snarast presentera en ny, trovärdig tidsplan och budget för reformeringen av Arbetsförmedlingen för riksdagen och i väntan på att detta sker stoppa den pågående processen. Jag beklagar djupt att utskottet inte gav sitt stöd till detta förslag. Det visar på bristande förståelse från övriga partier för hur allvarligt läget faktiskt är.

Jag har naturligtvis noterat det nya besked som regeringen har lämnat om inriktningen för det fortsatta arbetet med att reformera Arbetsförmedlingen. Jag välkomnar den nya inriktningen och kan konstatera att regeringen har lyssnat på Vänsterpartiets krav. Jag kommer även fortsättningsvis att noga följa processen kring Arbetsförmedlingen.

10. Arbetsmarknadspolitiska program och insatser m.m., punkt 4 (SD)

Magnus Persson (SD), Ebba Hermansson (SD) och Alexander Christiansson (SD) anför:

I kommittémotion 2019/20:811 anser Sverigedemokraterna att subventionerade anställningar på sikt ska avvecklas och ersättas av utbildningsinsatser som syftar till att rusta individen så att denna på egen hand kan få en reguljär anställning (yrkande 10). Dagens arbetsmarknadspolitiska program och insatser är kostsamma och ineffektiva, och utfallet i form av reguljära anställningar är alldeles för lågt enligt Sverigedemokraterna.

Eftersom utskottet behandlar detta förslag i samband med beredningen av budgetpropositionen för 2020 utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv (bet. 2019/20:AU2) har vi inte möjlighet att i detta ärende reservera oss till förmån för förslaget. Vi står naturligtvis bakom de budgetförslag som Sverigedemokraterna presenterat och hänvisar till Sverigedemokraternas reservation i det nämnda betänkandet.

11. Arbetsmarknadspolitiska program och insatser m.m., punkt 4 (C)

Martin Ådahl (C) anför:

Centerpartiet har i kommittémotion 2019/20:3259 förslag om att dagens olika anställningsstöd bör ses över för att fokuseras på de effektivare nystartsjobben (yrkande 4).

Som utskottet framhåller innebär delar av januariavtalet förändringar av hur arbetsmarknadspolitiska program och insatser ska tillämpas framöver. Jag står naturligtvis bakom vad som anförs i motionen, men i nuläget bör man dock avvakta det vidare arbetet med att genomföra förändringar av de arbetsmarknadspolitiska programmen och insatserna i linje med den riktning som stakats ut i januariavtalet. Det finns därför inte skäl för mig att i nuläget reservera mig till förmån för förslaget i nämnda kommittémotion.

12. Särskilt om insatser för personer med funktionsnedsättning, punkt 5 (KD)

Sofia Damm (KD) anför:

I kommittémotion 2019/20:3202 poängterar Kristdemokraterna betydelsen av att varje människa ska ha ett arbete eller annan meningsfull sysselsättning att gå till. Kristdemokraterna framhåller den roll som de arbetsintegrerande sociala företagen spelar för att stödja utvecklingen på arbetsmarknaden för dem som är i störst behov av att få jobba 100 procent av sin förmåga. Partiet föreslår att medel ska tillföras till arbetsintegrerande sociala företag och att det ska satsas på socialt handledarstöd (yrkandena 14 och 15).

Eftersom utskottet behandlar dessa förslag i samband med beredningen av budgetpropositionen för 2020 utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv (bet. 2019/20:AU2) saknar jag möjlighet att i detta ärende reservera mig till förmån för dem. Jag står naturligtvis bakom de budgetförslag som Kristdemokraterna presenterat och hänvisar till Kristdemokraternas särskilda yttrande i nämnda betänkande.

13. Särskilt om insatser för personer med funktionsnedsättning, punkt 5 (L)

Gulan Avci (L) och Maria Arnholm (L) anför:

Liberalerna har i kommittémotion 2019/20:2742 av Bengt Eliasson m.fl. förslag om att samla ansvaret för att slussa ut unga med funktionsnedsättning på arbetsmarknaden, inklusive ansvaret för aktivitetssättning, hos Arbetsförmedlingen (yrkande 16). Partiet föreslår vidare att de arbetsmarknadspolitiska stöden för personer med funktionsnedsättning ska bli färre men mer flexibla (yrkande 17).

Som utskottet konstaterar står Arbetsförmedlingen inför en omfattande reformering. Vidare pågår bl.a. beredning av de förslag som lämnats av Styretredningen för funktionshinderspolitiken. Vi står naturligtvis bakom vad som anförs i motionen men avstår med hänsyn till pågående arbete från att reservera oss till förmån för förslagen.

14. Arbetslöshetsförsäkringen, punkt 8 (V)

Ali Esbati (V) anför:

I partimotion 2019/20:2690 föreslår Vänsterpartiet att den högsta dagpenningen i den inkomstrelaterade arbetslöshetsförsäkringen höjs till 1 400 kronor för hela ersättningsperioden och att grundbeloppet höjs till 450 kronor. Detta är det första steget i de successiva reformer som partiet vill genomföra för att återupprätta arbetslöshetsförsäkringen som en inkomstförsäkring. Senare steg är att indexera ersättningsbeloppen till löneutvecklingen, höja ersättningsnivån till 80 procent för hela ersättningsperioden samt för tid med aktivitetsstöd och förbättra kvalificerings- och ersättningsvillkoren.

Eftersom utskottet behandlar dessa förslag i samband med beredningen av budgetpropositionen för 2020 utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv (bet. 2019/20:AU2) saknar jag möjlighet att i detta ärende reservera mig till förmån för dem. Jag står naturligtvis bakom de budgetförslag som Vänsterpartiet presenterat och hänvisar till Vänsterpartiets särskilda yttrande i nämnda betänkande.

Jag noterar att intentionerna i några av de motioner som behandlas i detta avsnitt överensstämmer med intentionerna bakom Vänsterpartiets förslag som jag redogjort för ovan. Det gäller förslagen om högre ersättningsnivåer i arbetslöshetsförsäkringen och en översyn av hur karenstiden i arbetslöshetsförsäkringen fungerar. Jag har valt att inte reservera mig till förmån för dem utan hänvisar även här till Vänsterpartiets konkreta budgetförslag och till mitt särskilda yttrande i betänkande 2019/20:AU2.

15. Arbetslöshetsförsäkringen, punkt 8 (KD)

Sofia Damm (KD) anför:

I kommittémotion 2019/20:3202 understryker Kristdemokraterna arbetslöshetsförsäkringens funktion som en omställningsförsäkring och föreslår att taket i ersättning sänks till 760 kronor per dag under de 300 första dagarna och därefter till 680 kronor per dag (yrkande 28). Kristdemokraterna föreslår också att deltidsbegränsningen av arbetslöshetsförsäkringen återinförs (yrkande 24).

Eftersom dessa förslag behandlas inom ramen för utskottets beredning av budgetpropositionen för 2020 utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv (bet. 2019/20:AU2) saknar jag möjlighet att i detta ärende reservera mig till förmån för dem. Jag står naturligtvis bakom de budgetförslag som Kristdemokraterna presenterat och hänvisar till Kristdemokraternas särskilda yttrande i nämnda betänkande.

I samma motion föreslår Kristdemokraterna också att 25 procent av medlemsavgiften till en arbetslöshetskassa ska göras avdragsgill i deklarationen (yrkande 23). Förslaget kommer att behandlas av skatteutskottet, och Kristdemokraterna kommer att återkomma till frågan inom ramen för skatteutskottets beredning.

16. Arbetslöshetsförsäkringen, punkt 8 (L)

Gulan Avci (L) och Maria Arnholm (L) anför:

Inom ramen för januariavtalet genomför Liberalerna en övergripande reformering av arbetslöshetsförsäkringen för att möta dagens arbetsmarknad. Detta sker genom att man tydligare kopplar försäkringen till inkomst, i stället för till anställningstid. Det till trots förblir försäkringen inte en heltäckande sådan utan endast förunnad dem som är medlemmar. Enligt vår mening bör arbetslöshetsförsäkringen göras obligatorisk.

Vi noterar att det i motioner som behandlas i detta avsnitt föreslås att försäkringen ska göras obligatorisk. Som utskottet konstaterar pågår för närvarande ett omfattande utredningsarbete när det gäller arbetslöshetsförsäkringen. Detta arbete i linje med vad som stakats ut i januariavtalet anser vi inte bör föregripas, och vi avstår därför från att reservera oss till förmån för några motionsförslag i detta ärende.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2019/20

2019/20:12 av Magnus Jacobsson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning som ser över förutsättningarna att förändra Arbetsförmedlingens, Försäkringskassans och kommunens roll i förhållande till personer som är arbetslösa och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:167 av Martina Johansson (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över stöden till de som står en bit från arbetsmarknaden och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:197 av Rickard Nordin (C):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över snedvridningarna i arbetslöshetsförsäkringarna för företagare och blivande företagare och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:245 av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra det lättare för företagare att anställa och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:327 av Per-Arne Håkansson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fristående aktörer och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:386 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kompetensförsörjning genom vidareutbildning samt utlandsrekrytering och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:407 av Solveig Zander och Anders Åkesson (båda C):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över ett förtydligande av regelverket så att egenanställda har rätt till a-kassa vid deltidsarbetslöshet på samma sätt som andra anställda och tillkännager detta för regeringen.

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Arbetsförmedlingen bör informera arbetssökande om egenanställning och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:539 av Ali Esbati m.fl. (V):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbetsgivare som anställer personer med subventioner ska vara skyldiga att utfärda ett arbetsintyg till den anställde när anställningen upphör och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kravet om att andra anställningsförmåner än lön ska följa av eller vara likvärdiga med förmåner enligt kollektivavtal i nystartsjobben bör återinföras och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör genomföra en kartläggning av arbetstider, lönenivåer och arbetsvillkor för dem som har subventionerade anställningar, differentierad på branscher, kön och utländsk bakgrund, och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:811 av Magnus Persson m.fl. (SD):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återinföra 100-dagarsregeln och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:819 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD):

22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa någon form av flexjobb för den som har väsentligt eller permanent nedsatt arbetsförmåga på grund av funktionsnedsättning eller sjukdom och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Samhall ska återgå till sitt kärnuppdrag och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undersöka möjligheterna att underlätta för personer i behov av teckentolk att komma in på arbetsmarknaden och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om flexibla insatser för att personer i behov av teckentolk ska få eller kunna behålla ett arbete och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1046 av Rikard Larsson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kommunernas roll i arbetsmarknadspolitiken och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1113 av Leila Ali-Elmi (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur ungdomsarbetslösheten i socioekonomiskt utsatta grupper kan minskas och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att satsa på att motverka ungdomsarbetslöshet med inriktning på ungdomar i utsatta områden och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1402 av Carina Ödebrink och Peter Persson (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en trygg arbetslöshetsförsäkring och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1415 av Olle Thorell m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om konsekvenser av Arbetsförmedlingens omorganisation och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1714 av Helena Bouveng (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av sänkta trösklar till arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1855 av Joakim Sandell m.fl. (S):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationell strategi för att öka intresset för gymnasiala vård- och omsorgsutbildningar och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2138 av Teres Lindberg (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om indexering av ersättningsnivåerna i arbetslöshetsförsäkringen och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2152 av Camilla Waltersson Grönvall och Sten Bergheden (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att se över möjligheterna att öppna, utöka och utveckla privata arbetsförmedlingar i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2171 av Lotta Finstorp m.fl. (M, KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utse Sörmland till ett pilotlän för samverkansinsatser mellan myndigheter och näringsliv i

syfte att minska arbetslösheten bland grupper som i dag står långt ifrån arbetsmarknaden, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2019/20:2172 av Lotta Finstorp (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna för arbetslöshetskassorna att erbjuda sina medlemmar insatser som kan bidra till att förhindra att de blir arbetslösa, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2019/20:2272 av Sara Heikkinen Breitholtz m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om karenstiden i arbetslöshetsförsäkringen och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2333 av Azadeh Rojhan Gustafsson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur kooperativa arbetsförmedlingar kan möjliggöras och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2451 av Rasmus Ling (MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om obligatorisk arbetslöshetsförsäkring och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2578 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska prioritera arbetsmarknadspolitiska insatser inom politiken för utsatta EU-medborgare och ge den nationella samordnaren för utsatta EU-medborgare i uppdrag att arbeta med arbetsmarknadspolitiska insatser och att samverka med Arbetsförmedlingen och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör säkerställa att handläggare har den kunskap som krävs för att bemöta utsatta EU-medborgare, så att rättighetsperspektivet genomsyrar Arbetsförmedlingens arbete, och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska förtydliga Arbetsförmedlingens ansvar för gruppen utsatta EU-medborgare och skyldigheter att ge stöd genom långsiktiga insatser och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över möjligheten att införa en rätt till ersättning under insatser riktade mot utsatta EU-medborgare och tillkännager detta för regeringen.

24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att det inom Europeiska socialfonden plus (ESF+) blir möjligt att använda medlen till att kombinera olika insatser och arbeta transnationellt utifrån ett helhetsperspektiv samt att det ska bli möjligt att använda medlen till arbetsmarknadsinsatser för utsatta EU-medborgare och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2677 av Lars Hjälmered m.fl. (M):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en nationell studie- och karriärsrådgivning ska inrättas för att underlätta rörlighet och matchning och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2718 av Jessika Roswall m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återuppta trepartssamtalen mellan staten och arbetsmarknadens parter i syfte att hitta en modell för kompetensutveckling som främjar omställning och ett livslångt lärande i offentlig såväl som privat sektor och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2739 av Gulan Avci m.fl. (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning för att undersöka hur det offentliga kan underlätta för arbetsgivare att investera i personalens kompetensutveckling och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2742 av Bengt Eliasson m.fl. (L):

16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samla ansvaret för att slussa ut unga med funktionsnedsättning på arbetsmarknaden, inklusive ansvaret för aktivitetsersättningen, hos Arbetsförmedlingen och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de arbetsmarknadspolitiska stöden för personer med funktionsnedsättning bör bli färre men mer flexibla och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Samhall tydligt ska vara till för dem som på grund av funktionsnedsättning står långt ifrån arbetsmarknaden, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2019/20:2777 av Carina Ståhl Herrstedt (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjligheten för offentligfinansierad tolk i arbetslivet måste utredas och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2781 av Roland Utbult m.fl. (KD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda huruvida det bör införas en författningsreglerad definition av arbetsintegrerande sociala företag och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2799 av Gulan Avcı m.fl. (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en långtidsutredning med uppdrag att överblicka vilka förändringar som kan krävas på svensk arbetsmarknad fram till 2030 i enlighet med det som anförs i motionen och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2960 av Edward Riedl (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa en obligatorisk arbetslöshetsförsäkring och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3104 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda hur återgången till arbete efter sjukskrivning kan underlättas genom anställningar med statligt stöd, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2019/20:3108 av Annie Lööf m.fl. (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att omställning och kompetensutveckling ska underlättas och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur fler ska ges möjlighet att komma in på arbetsmarknaden till en lite lägre lön och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3114 av Lars Beckman (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en försöksverksamhet i Gävleborgs län för en ny arbetsmarknadsreform, mini-jobs, och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3127 av Sultan Kayhan (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om trygghet när Arbetsförmedlingen reformeras och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3190 av Mats Green m.fl. (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbetslöshetsförsäkring bör förändras för att bli en effektiv omställningsförsäkring och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en reformerad arbetsförmedling och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kommunerna bör ta över huvudansvaret för personer som varit arbetslösa i mer än tre år, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett förenklat regelverk för subventionerade anställningar och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om dels översyn av Samhalls verksamhet vad gäller personer med intellektuell funktionsnedsättning, dels att pröva möjligheten för Samhall att erbjuda tillfälliga anställningar inom ramen för grunduppdraget, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationell studie- och jobbrådgivning och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om reformer för att fler ska våga prova på att starta företag eller att bli egenanställda, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2019/20:3202 av Désirée Pethrus m.fl. (KD):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avveckla Arbetsförmedlingen i dess nuvarande form och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förutsättningarna för att införa ankarjobb som sysselsättning för långtidsarbetslösa och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kontinuerligt granska etableringsjobben och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3250 av Solveig Zander m.fl. (C):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en flexibel arbetsmarknad med bättre system för omställning och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3251 av Emil Källström m.fl. (C):

16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att öka möjligheten till lärlingsjobb som även småföretag kan erbjuda och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3259 av Martin Ådahl m.fl. (C):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att effektivisera dagens olika anställningsstöd och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3334 av Camilla Brodin m.fl. (KD):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att göra ett digitalt kunskapslyft och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3360 av Gulan Avci m.fl. (L):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en arbetsmarknad som öppnas för fler och tillkännager detta för regeringen.